

377. NR.
20 SANTI.

Magazzini

To "Magazine"
Sincere best wishes,
Spencer Tracy

Starp Dienvidamerikas latviešiem

II.

Kopējo Dienvidamerikā dzīvojo latviešu skaitu vērtē uz desmit tūkstošiem. Patiesais skaitlis var būt lielāks vai mazāks, bet tas negroza mūsu interesi par tiem.

Lielais vairums no viņiem dzīvo Brazīlijā, mazāk Argentīnā, Urugvajā un citās Dienvidamerikas valstīs. Ieceļojuši gan pirmskara, gan pirmos pēckara gadus, tie visi paturējuši sirdīs savu tautu un dzimteni; gandrīz visi runā latviski. Tikai nedaudziem, agrāk ieceļojušiem un viņu pēcnācējiem, no latvietības palicis tikai uzvārds.

Ceļojot pa Dienvidameriku, nācies itin bieži sastapties ar mūsu tautiešiem. Nereti man bijis neatsverams viņu padoms un atbalsts. Man un daudziem palīdzīgi ir bijuši J. Āboliņš Sao Paulā un J. Bite Buenos Airesā, kas abi pulcē ap sevi vietējos latviešus.

Man nācies sastapties ar tautiešiem Brazīlijā un pārliecināties, ka neatkarīgi no viņu sociālā stāvokļa, tie visi ir krietni patrioti. Īstu latvju sirsnību izjutu, sastopoties Sao Paulā ar Ozoliņa ģimeni, kurā aug trīs braši dēli. Darba un centības paraugu atradu Jāņa Bērزلapaņa mājā, Sao

● Brazīlijas latvju jaunatne „Vārpā“. Bluma (X) mājās bieži sarodas latvju jaunieši, lai pārspriestu medību lietas, klausītos piedzīvojumus mūža mežos, ko bagātīgi pieredzējis vecais Blūms.

● Jāņa Bērزلapaņa ģimene savas mājas priekšā Sao Paulā, Brazīlijā.

Paulas priekšpilsētā. Emīls Andermanis ir liels tirdzniecības firmas direktors Rio de Žaneirā un cenšas savas zināšanas izlietot tirdzniecības izveidošanā ar Baltijas valstīm.

Ja Brazīlijas pilsētās latvieši dzīvo samērā izklaidus, tad viņu lauku ciemos, Vārpā, Nova Odesā, Letonijā, iebraucējs var justies pilnīgi kā mājās. Vietējie latvieši labprāt organizē medības Brazīlijas džungļos, kas mēdz būt ļoti interesantas, bet arī bīstamas. Vārpas ciemā vien neilgā laikā medībās zaudēja dzīvību šādi tautieši: M. Luters, Ž. Zumbergs, A. Karsons, A. Zanbergs. Nelaimes notika pa lielākai daļai medību uztraukumā, nepareizi rīkojoties ar ieročiem. Starp vārpiniekiem ir vairāki kaislīgi putnu kolekcionāri, no tiem minami Z. Blūms un jaunie Z. Mote un P. Čots, kas varētu lieliski papildināt mūsu muzeju krātuves ar retiem eksemplāriem.

Neskatoties uz to, ka latvieši Dienvidamerikā ieguvuši pietiekoši viduvēju labklājību, tomēr il-

(Skat. turp. 28. lapp.)

● Latviešu ciems Brazīlijā. Pitangeiras ciems, kuru apdzīvo tikai latvieši, ir līdzīgs jebkuram ciemam Latvijā, tikai palmas, oranžu koki un kukuruza lauki norāda, ka tas atrodas tālu aiz okeana, Dienvidamerikā.

● Valsts Prezidents K. Ulmanis uzrunā Dikļu dziesmu svētku dalībniekus.

Augusts Brocis.

Mūžam neaizmirstamie

Tēvzemes varenības paudējs
Edvarts Virza.

(Turpinājums.)

Taisnība, patiesība ir viņa ieroči. Ar tiem viņš iziet atklātā cīņā pret saviem pretiniekiem. Neviena rupja vārda jūs tur neatradīsiet, neviena acumirkliņa izlēciena, ne mazākās demagoģijas. Pie šiem rakstiem un šīm runām mēs varam dzesēt savas slāpes kā pie tīra kalnu strauta. Virza nepārlicina ar tukšiem vārdiem, viņa vārdos runā sirds, kvēla patiesības mīlestības pilna sirds. Viņa ticība ir liela un nesalaužama un tā liek viņam teikt saviem ļaudīm: „No neticības un šaubām pie liesmainās ticēšanas, no bezdarbības uz neapslāpētu politisku darbību. Tikai tas jūs padarīs brīvus un nodos jūs rokās atslēgas nākotnes durvju atslēgšanai.“ (Raksts Zemnieka nā-

Pilsoņu Jēkabs

Viens no tūkstošiem

Vēsturisks stāsts.
(3. turpinājums.)

Nu, mēģinās kaut ko darīt. Saklaušināja tētiņš, ka mitropolīts ik sestdienas daļa trūcīgiem naudu. Tad pie viņa durvīm sastājušies nabadziņi un gaida. Tētiņš, atmetis visu kaunu, aiziet un līdz ar viņiem nostājas rindā. Kad pienāk reize līdz tētiņam, viņš izsūdz mūsu bēdas mitropolitam. Mitropolīts gan uzklausa, bet pasaka, ka tagad liekas naudas viņam neesot. Iedod tētiņam tikai pusotra rubļa. Bet ko ar tiem var iesākt? Tā tad izputēja arī šī, šķita, beidzamā cerība. Pavisam nošluka mums dūša. Taisamies braukt mājup.

— Tad netiki korpusā?

— Paklausies tālāk. Pirms aizbraukšanas no Pēterburgas vēl apmeklējām kādu tēva vecu paziņu — Gurjeva kundzi. Tā bija turīga un lab-sirdīga sieviete. Dabūjusi dzirdēt par mūsu bēdām, viņa tūlīt iedeva vajadzīgos septiņus rubļus. Es nesamanīju aiz priekiem ko iesākt. Nometos

mūsu labdares priekšā uz ceļiem, apkampju viņas mīlās kājiņas. Arī tētiņš izsaka viņai karstu pateicību. Tā es iekļuvi kadetu korpusā.

— Tad nu bija visām bēdām gals?

— Tām bēdām nu gan. Bet nedomā, Nastjenka, ka viegli nācās cauri sisties. Citiem, bagātu vecāku dēliem ir līdzī un dzīvo turpat korpusā sulaini — djadkas. Tie viņus apkopj, rūpējas par visu. Tādiem nekā netrūkst. Man, nabagam, vajag pašam sevi apkopt, lai nekristu sodā. Un neaizmirsti, ka man tolaik bija tikai septiņi gadi. Kadeti valkāja baltas briežādas bikses. Bet tās top ātri netīras, bieži jāmazgā. Kas nekaiš bagātiem! Tiem ir vairāk maiņu: kamēr vienas valkā, citas sulaini izmazgā. Bet man tikai vienas vienīgās biksītes. Tomēr tīrām vajag būt. Citādi — karcers vai pēriens. Nu, vakarā gulēt ejot, es bikses izmazgāju. Bet pa nakti tās nav vēl izžuvušas, tomēr no rīta jāvelk kājās slapjas. Grūti pateikt to nepatīkamo sajūtu, kad slapjā āda cieši līp pie ciskām.

— To es gribu ticēt!

— Bet tas vēl nav galvenais. Ziemā dažreiz salst kā knakst, bet mūs ved ārā uz apmācībām. Tad, zini, gadījās, ka slapjās bikses piesala pie ciskām. Bet mierā nevar stāvēt. Apmācībās jāstaigā, jāskrien, jālēc — visādi jākustas. Tad piesalušās bikses plēsa no ciskām miesas lampatas nost.

— Ak, žēlīgo tētīt! Tas taču sāpēja?

— Saprotams, ka sāpēja. Dažreiz jutu, ka siltas asinis tek gar stilbiem lejup. No ārpuses bikses vēl tīras, bet iekšā pietraipītas asinīm — atkal jāmazgā. Jā, tā man gāja. Es domāju, vēl tagad redzamas man tanīs vietās rētas.

— Bez tam biedri mani bieži sita. Bet sūdzēt priekšniecībai nedrīkstu. Zinu, būs vēl sliktāk. Arī muižnieka gods neļauj sūdzēties. Drīz paugos, sāku tiem pretim turēties, dažu labu krietni piekāvu. Tad vairs tik bieži neaiztika. Bet mācījos es labi. Priekšniecība sāka mani ļoti ievērot. Slinkie biedri par to vēl vairāk sāka mani nīst. Bet es ne par ko nepiekāpos viņu priekšā. Un izrāpos, tiku uz augšu. Tagad tiem maniem korpusa biedriem skaudība. Bet man vienalga — skaudiet, cik gribiet. Es tomēr pēc ķeizara esmu ievērojamākā persona visā valstī.

— Jā, Aļošēnka, ar tevi, balodīt, nevar neviens līdzināties, — apstiprina Minkina.

*

Rītā svētdiena. Denšciķis pieteic vietējo mācītāju. Grafs liek ielaist.

Zemu klanīdamies ienāk sirms garīdznieks.

— Nu, batjuška, ko pateiksiet?

— Gribēju apvaicāties jūsu spožībai, kādas rītā gērbt man un citiem garīdzniekiem rizas, kādus ņemt svečturus un kā iekārtot dievkalpojumu?

kotne, 1931. gadā.) Šie vārdi tagad ir piepildījušies. Ticība, ko toreiz tik karsti sludināja Edvarts Virza, ir saglabājusi šīs atslēgas un 1934. g. 15. maijā šīs durvis tika atslēgtas, atslēgtas mūžīgai dzīvošanai, dzīves saulup vešanai. Latvju jaunatnes kongresā 1933. g. 31. martā savā runā Virza saka: „Latviešiem taču reiz jāiemācās būt netikvien lieliem karavīriem, bet arī lieliem pilsoņiem un šis pēdējais ir vissvarīgākais.

Iegājuši dziļi mūsu nācijas pagātnes biežokņos un uzklājusī padomus, ko čukst viņas elki, pirmtēli, jūs iziesiet no turienes, un, kā jauni vilki, kas ieskriedami māju zosu barā, sagriež tās gaisā un liek tām atminēties savus spārnus, tā jums būs jāliek atminēties latviešiem, ka ārpus nācijas esošiem pienākumiem, tiem ir pienākumi pašiem pret sevi.“ Lai šie vārdi degtu mūsu sirdīs mūžīgi. Lai nepaietu garām nevienai ausij.

Lielajam dzejniekam, kas uz mums runājis sirds degsmē, kas mūs uzmodinājis un mācījis patiesībā un mīlestībā staigāt ceļus, novēlēsīm vēl daudz, ļoti daudz gaišu dienu mūžā. Mums nav cita neka ko dot, kā mīļš paldies, ļoti mīļš paldies. Pati tēvu zeme un valdība ir Edvartu Virzu pagodinājusi, piešķirdama Tēvzemes balvas laureata godu. Lai šis lauru vainags zaļotu mūžīgi, jo mūžīgi ir Edvarta Virzas darbi.

„Pūtiēt taures, skaniet zvani, saule, plašu gaismu lej!

Karogs sarkanbaltisarkans vējos
atraisijies skrej.

Skrej pa laukiem, skrej pa klajiem,
sauc arvienu dzirdamāk,

Pildas bargiem tēliem ielas, pildas
bālām ēnām gais

Un iet mirušais un dzīvais, kur sauc
karogs dīvainais.

Celies augstāk, plīvojošais, kur zūd
saule, debesjums,

Lai iz mājām, lai iz namiem, lai
iz kapiem ārā nāk,

Lai redz tevi, kas šo zemi kādreiz
pārstaigās pēc mums.

Skrej pa priekšu pulkiem kaujā,
brīvs pats, brīvus dari mūs,

Līdz ar sauli, saules mūžu tavai
tautai dzīvot būs!

Juris Neikens

Skaista ir mūsu tēvzeme, skaista viņa ir visos gada laikos: pavasarī, vasarā, rudenī un ziemā, bet it sevišķi savas skaistuma veltes viņa dāvā mums pavasarī un vasarā, kad ziedu krāšņums mijas ar lapu zaļumu, svētot ik mūsu soli ar savu kļuso, dzīvības pilno skaistumu.

Un dabīgi, ka šis skaistums aizrauj daudzus, liek steigties ārā no pilsētas mūriem, lai zaļojošo birstalu ēnā un druvu klusā mierā rastu savām dvēselēm īstu un patiesu mieru. Šai laikā, kad mūsu tēvzeme tērptas savā viskrāšņākā rotā, baltie lielceļi, kas vijas liču loču cauri mūsu zemei, aicina pa savu balto gludo virsmu staigāt simtus un tūkstošus, aicina aizstaigāt uz tām vietām, kas ar savu skaistumu reibina mūsu prātus un piepilda mūsu sirdis un dvēseles baltām un tīrām jūtām.

Daudz mūsu tēvzemē ir šo vietu. Ik soli mēs redzam kaut ko jaunu,

● Jaunā maize.

Arakčejevs dod sīkus norādījumus. Viņš mīl visur kārtību. Līdzīgi netaiķim ķeizaram Pāvilam, viņš jauca visur iekšā, lai tā būtu valdības iestāde, privatā dzīve vai baznīca. Tas te ievests kā nepārkāpjams likums, ka garīdznieki drīkst tikai tā baznīcā tērpties, kā ikreiz viņiem pavēl grafs.

Edvarts Tūters.

Gars

Gars kā zvaigzne zied,
Ārpus laika, telpas...
Ne viņš aust, ne riet,
Ne tam pietrūkst elpas.

Gars kā vēsma trauc,
Nepazīdams stājas;
Nav mums zināt ļauts,
Kur ir viņa mājas.

Te, kā zelta kaiva,
Viņš pār jūru skrien...
Kļusu sapņu laivu
Zaļā krastā sien.

Te ar spēku baismu
Ienaidnieku veic,
Un ar rāmu gaismu
Savus draugus sveic.

Gars liek sapņiem plaukt
Vienmēr dvēselē,
Lai var mūžos augt —
Gara nesējs te.

● Jaunā jūrnieku paaudze.

Kad batjuška aizgājis, ierodas garnizona priekšnieks ar kārtējo ziņojumu. Kad tas atraptējis visparastākās ziņas — cik slimu, cik arestētu u. t. t., grafs apjautājas:

— Nu, kā iet ar nometņu saimniecību?

— Ne visai labi, jūsu spožība. Tīrais posts ar govīm. Tās nedod piena ne aklas! Itin kā sadumpojušās... Bez tam...

— Kas vēl? — skarbi vaicā grafs, un viņa seja aptumšojas.

— Daudzas govīs krīt, jūsu spožība. Vakar atkal nobeigušās trīs.

— Caur ko tas nāk? Nav taču izcēlusies kāda sērga?

— Nē, sērgas, gods Dievam, gan nav. Tikai...

— Kas — tikai?

— Piedodiet, jūsu spožība, bet zemnieki sūrojas par ganībām.

— Ko, vai ganības nav labas? Vai agrāk, kad viņi sādžās dzīvoja, tās bija labākas? Kāpēc tad govīs deva pienu un nesprāga?

— Ganības senāk labākas nebija. Bet atļausiet aizrādīt, jūsu gaišība, uz vienu lietu, lai gan tā nav mana darīšana. Zemnieki saka, ka ganības esot par tālu — divpadsmit verstu. Govīm divreiz dienā jāiet no mājām uz ganībām un atpakaļ. Tas viņas bendējot. Iznākot lopiem no staigāt ikdienas tepat pie piecdesmit verstu.

Šādu aizrādījumu Arakčejevs uzņēma kā savas darbības kritizēšanu. Kara nometņu planu taču bija izstrādājis viņš. Grafs sarauca pieri un izsaucās:

— Ko tik vēl nedzirdēsi! Govīm par tālu ganības! Lūk, galma freilienes! Vai nevajadzēs pasūtīt galma karietes ar livrejotiem kučieriem un sulaiņiem? Lūdzu, manas dāmas, sēzieties iekšā! Mēs jūs aizvedīsim uz ganībām tikpat kā uz balli, bet pēc balles beigām pārvedīsim mājās!

Sašutis uzlēca Arakčejevs kājās un turpināja:

— To jūs no manis gribiet panākt?

Bāls un trīcēdams stāvēja viņa priekšā pulkvedis.

— Es jau neko, jūsu spožība. Piedodat, jūsu spožība. Es tik tā... jūsu spožība. Zemnieki... jūsu spožība.

— Sukāt zemniekus, ka lai ķesas pa gaisu iet! Lai tie draņķi govīs labāk kopj. Tad tās dos i pienu, i nesprāgs.

— Klausos, jūsu spožība, — nobijies atsaucās pulkvedis.

— Jā, pasakiet tiem slaistiem, lai viņi jokus dzīt nedomā. Es to necietīšu. Tos zemniekus, kam turpmāk nosprāgs govīs, likšu tā kokot, ka tie atminēs līdz zārka vākam. Ka man kārtība būtu. Izlaidušies visi kā teļi, tāpēc tādas nelietības notiek.

nebijušu, kas mūs aizrauj. Vai tā būtu bagātā Zemgale, Kurzeme, Vidzeme vai Latgale. Katrā vietā ir kaut kas īpatns un skaists, kaut kas tāds, kas liek mums ik mirkli apstāties un krāšņumā vērties. Kaut kas tāds, kas mūs aizrauj un paceļ. Vai tas būtu dabas skaistums, tēva sēta, vai vieta, ar kuru saistas izcilus notikumus mūsu tautas dzīvē. Šīs vietas, šie klusie stūrīši mūsu dzimtenē aicina pie sevis ikdienas daudzus svētceļniekus, kas nākuši mirkli vērot un klusā bijībā liekt galvu lielu kultūras darbinieku dzimšanas vietās. Vērot to vietu, kur kārts kāda liela cilvēka šūpulis, kuru minušas kāda liela cilvēka kājas, kas vēlāk bijis tautas gods un lepnums.

Viens no tādiem stūrīšiem mūsu tēvzemē ir Jura Neikena dzimtā vieta Ārciema Kānadžu mājas, kas atrodas Valmieras apriņķī, Pāles pagastā. Un netiekvien Juris Neikens te pirmo reiz ieraudzījis sauli, plašākā apkārtnē dzimuši daudzi mūsu ievērojami rakstnieki un kultūras darbinieki.

Pāles pagasta robežas atrodas simts piecpadsmit vai divdesmit kilometrus no Rīgas. Tas ir kluss Dieva svētīts dzimtenes stūrītis. Ceļotājs, kas no Rīgas dodas apmeklēt šo vietu, visu garo ceļu gabalu paveras skaistuma bagātā apkārtnē. No Rīgas izbraucot, šoseja iet cauri smilšainam un purvainam apvidum, kas izbeidzas pie Inčukalna, Gaujas lejā, kura liek katram apstāties un siltu sirdi vērot šīs krāšņās upes viļņu ritumu un lapu zaļumā slūgstošos augstos krastus. Sevišķi pavasarī ievu ziedu baltums, kas atspīd straujos Gaujas ūdeņos, rada brīnišķīgu ainu, kurai garām paiet nevarēs laikam neviens ceļotājs, kam sirdī mājās mīlestība un prieks pret savu tēvzemi un viņas krāšņumu.

No vecā Raganu kroga pa kreiso roku šoseja novirzas uz Limbažu pusi. Tad nāk Bīriņi, Vidriži, Igate un sākas Limbažu rajons, kuru iezīmē skaistais Lielezers. No Limbažiem garām bijušai Tiegažu muižai, krāšņajai, visā tuvā un tālākā apkārtnē pazīstamai Kaukuļu gravai ceļotājs nōkļūst Katrinas-Ārciema lielceļā, kur vienu kilometru no Ārciema no-

griežas ceļš uz Kānadziem. Apvidus te mežains, bet skaists. Un šajās mājās 1826. gada 6. aprīlī piedzimis latviešu stāstu rakstniecības nodibinātājs, pirmo latviešu dziesmu svētku rīkotājs Juris Neikens.

Jura Neikena bērība tāpat kā daudziem mūsu rakstniekiem un kulturas darbiniekiem bijusi sūra un grūta. Ganu gaitās agrā rīta rasa mazgājusi tīras mežu purvainās dū-

— Klausos, jūsu spožība, — noteica pulkvedis, kāpdamies atpakaļ uz durvju pusi.

Taisnībai par godu jāliecina, ka kronis par noņemtu zemnieku saimniecības uzlabošanu gan zināmā mērā rūpējās. Ik gadus no Archangeļskas guberņas piesūtīja kara noņemtnēm prāvas partijas Holmogoru sugas govīs un dažus vērsus. Bet daļu no šām govīm un kroņa aitām piesavinājās noņemtnu garnizona virsnieki. Sevišķi netīras rokas šinī ziņā bija majoram Jefimovam. Kad pienāca partija lopu, Jefimovs labākās govīs un aitas

● Valmieras novada mazpulku noņemtnes dalībnieki Dikļos.

nās sabristās mazās kājas, bet saule debeslokā spodrinājusi un tīrījusi nākošā rakstnieka dvēseli, dāvinādama tai sirds siltumu, atsaucību un līdzcietību pret dzīves pabērniem un nelaimīgajiem.

(Turpinājums /sekos.)

Ari „literatura“.

Tievais: „Ko jūs vismīlāk lasiet?“

Resnais: „Restorana ēdienu kārti

Nav ko bēdāt

Tauciņš pansijā noņē istabu un dabū zināt, ka blakustelpā apmeties vecāks kungs. Viņš aizdomīgi apjautājas: „Kad tikai mans kaimiņš naktīs nekrāc, ko?“

„Ak, par to nav ko bēdāt,“ pansijas saimniece aši atsaucās, „viņš jau, nabags, gandrīz nemaz neguļ — viņš cauru nakti mocas ar klepu!“

lika aizvest uz savu saimniecību — dzimtajā sādžā netālu no Valdajas pilsētas. Nododot aprēķinus par savai rotaī padoto noņemtnes zemnieku saimniecību, viņš piesavinātās govīs parādīja kā nosprāgušas (kā redzējām, noņemtnes govīs sprāga ik dienas), bet aitas — kā vilku saplosītas.

Bet Jefimovs bija īstens zaldatu bende. Ar savu ārkārtīgo stingrību un cietsirdību pret apakšniekiem frontes dienestā viņš bija kļuvis par Arakčejeva mīluli. Viņam bija apbrīnojama nojauta iepriekš paredzēt to dienu un stundu, kad grafs ieradīsies viņa rotas uzturēšanās vietā. Un tāpēc bieži vien Arakčejevs, abraukājot noņemtnes, uzdūrās tādai ainai: Laukā zemnieks ar. Tam uz papēžiem seko majors Jefimovs mundierā ar epoletēm un komandē zemnieku: „viens-divi! viens-divi! labo-kreiso! labo-kreiso!“ Viņam pakal soļo vesela svīta kapraļu, kas no rotas komandiera mācas komandēt.

Arakčejevs, apsveicinājies, itin kā pārmet tam:

— Vai tev nu, Fjodor Jefimovič, vajag tā pašam darīt. Varēji sūtīt palīgu.

Bet Jefimovs paskaidro, ka spiests to darīt, jo daudzi zemnieki nemaz nesaprot, kā vajag art un ecēt.

Grafa Arakčejeva jājamais zirdziņš bija — tīrība un kārtība. Visur un visās vietās vajadzēja būt tīrībai un kārtībai.

Kad viņš vēl bija jauns virsnieks un kā dežurants rotā naktīs apstaigāja kazarmes, viņš sacēla tur nedzirdētu traci. Redzot, ka zaldati uz nārām guļ kā nu katrs — cits izstiepis vienu kāju sānis, cits sarāvies kamolā, cits roku atmetis, kas katram miegā bija dabisks stāvoklis, Arakčejevs uzkliedza:

— Dieninieks, vai tu neredzi, kā tev guļ cilvēki!

— Tiešām tā, jūsu labdzimtība, cilvēki guļ, — atsaucās dieninieks, nekā nesaprazdams, ko no viņa grib.

— Muļķi, to es pats redzu. Bet palūko, kā viņi guļ! Vai tā ir kārtība? Jāguļ augšupēdu, abas kājas izstieptas, bet rokas sakrustotas uz krūtīm. Saproti?

— Saprotu, jūsu labdzimtība. Vai pavēliet tā noguldīt visus?

— Bez kavēšanās!

Un dieninieks modina visus zaldatus un pavēl nogulties augšupēdu, ar izstieptām kājām un sakrustotām rokām. No miega iztraucētie dusmojās un lamājās. Tikai ieraudzījuši bargo virsnieku, iekoda mēlēs un nogūlās kā pavēlēti.

Otrā dienā kareivji lādējās:

— Kur tāds traks virsnieks atradies! Viņš grib, lai dzīvi cilvēki guļ kā miroņi zārkā!

Lai kara nometņu zemniekiem un viņu ģimeņu piederīgiem iepotētu mīlestību uz kārtību un spodrību, grafs allaž apstaigāja nometnieku dzīvokļus.

— Malaņja, kas tas? Tev pie sliekšņa mēsli? — kļiedza grafs kādā istabā. — Archip, ņem to sievu un lai viņai uzskaita piecpadsmi.

— Klausos, jūsu spožība! — atsaucās ordinarietis-kareivis un stiepj balsi vaimanājošo zemnieci uz soda vietu.

Bet kuru istabu atrada priekšzīmīgi tīru un katru mājlietu ierādītā vietā, tām saimniecēm piešķīra godalgas — pa piecām kapeikām katrai. Pie toreizējās naudas vērtības un ņemot vērā Arakčejeva skopību, tas bija liels upuris no viņa puses.

Jauna liksta

No rīta, uzvilкуси siltu dušegrejku, Nastasja taisas iziet dārzā. Pie durvīm stundenieks viņai salutē. Viegli galvu palocijusi, viņa atņem militaro sveicinājumu, uzmezdama acis stundeniekam. Tas ir patīkams jauneklis, kā redzams, nesen pieņemts kara dienestā. Mirkli viņas skatiens paka-

Vai nākotnē Viduseiropā būs siltzemju stepju klimats

Kopš ledus laikmeta Eiropas klimats jau vairākkārt mainījies. Pēc glečeru nozušanas Eiropas līdzenumā sev piemērotus dzīves apstākļus atrada arktisko tundru un rītzemju stepju dzīvnieki. Mežiem saaugot, klimats kļuva mitrāks, un līdz ar to radās varenie purvi, kuri romiešiem, ģermāņu zemēs iebrūkot, sagādāja gandrīz nepārvaramas grūtības. Aramzemei noderīgu vietu toreiz Eiropā bija maz. Un mūsu dienās Eiropa atkal sāk pārdzīvot klimata pārvēršanos.

Viduseiropas ezeri pamazām aizaug un pārvēršas sauszemes līdzenumos. Ģeologi pazīst daudz šādu bez cilvēku ziņas nozudušu ezeru. Arī gruntsūdens līmenis pamazām grimst, ko pierāda veco koku nokalšana. To saknes pielāgojušās augstajam gruntsūdens līmenim un nevar aizsniegt tagad 1—2 m zemāk atrodošos ūdeni. Īstenībā negrimst ūdens līmenis, bet zemes virskārta paceļas.

Viduseiropa pamazām pārvēršas stepē, bet šī pārvērtība nav vienīgi dabas nopelns. To veicina arī cilvēks. Iedzīvotāju skaitam pieaugot, nepieciešama lielāka aramzemes platība, un lai to iegūtu, cilvēki izcērt mežus un nosusina purvus. Mežu un purvu iznīcināšanai seko sausums, jo meži un purvi ir mitruma regulētāji. Nokrišņu laikā tie uzsūc valgmī un sausā laikā to atkal izgaro. Līdzīgi mežiem un purviem, klimata mitrumu izlīdzina arī ezeri, un tie, kā jau minēts, pamazām izžūst.

Klimata pārmaiņu pierāda arī lielo kļajumu dzīvnieki, kuri pamazām iekļīst Viduseiropā. Kāmji, pēc daudzu zinātnieku novērojumiem, atstāj rītzemju stepes un dodas uz vakariem. Senos laikos Eiropa nav pazinusi arī žurkas. Pierādījumus Eiropas klimata maiņai dod arī putni. Avīzes ziņo par Sibīrijas siļu un stepju vistu baru ierašanos Eiropā. Parasti šie putni pēc īsa laika atkal pazūd, bet gadās, ka tie Eiropā arī perē un uzturas te 1—2 g. Uz laiku atceļojošie putni ir izlūki, kas izpēta Eiropas klimata piemērotību viņu dzīves

apstākļiem. Rītzemju lakstīgala, cekulainais cīruļis un ortolāns apmetušies Viduseiropā uz pastāvīgu dzīvi un pāriet vienmēr tālāk uz vakariem. Kā vietējie perētāji cekulainie cīruļi pirmo reizi novēroti 1814. g. Nirnbergā. Augsburgā tie 1854. g. ieradušies kā izlūki, bet 1877. g. jau apmetušies tur uz pastāvīgu dzīvi. Kadīku strazds ieceļojis no ziemeļrītiem pagājušā gadu simta sākumā, bet tagad sastopams jau Vācijas vidienā. Un uz Eiropu pārceļas ne tikai stepju putni, bet arī tauriņi. *Tephroclystria sinuosaria* dzimtene, piemēram, ir Sibīrija, un Eiropā tas parādījies kopš dažiem gadu desmitiem. Dienvidrītu viesis *constoloma flavicaria* apmeties Vēnes apkārtnē. No zemāko sugu dzīvniekiem kā pirmais ieceļotājs Eiropā jāmin klejojošais gliemezis *polymorpha*. No savas dzimtenes — Kaspijas jūras tas ceļojumu uzsācis 1823. g. un tagad atrodams visā Viduseiropā.

Visas minētās parādības liecina, ka Eiropa pamazām sāk pārvērsties stepju apgabalā, un šī pārvēršanās ir dabas un cilvēku kopējs sasniegums.

● Tulpu ziedi.

Mazpulku lielais ugunskurs
Dikļos.

vējas pie grenadiera slaidā, vingrā auguma, pie viņa skaistās sejas.

Tīksmes smaids pārlido sievietes seju.

Brītiņu apstājas uz verandas un jautā ka-reivim:

— Kā tevi sauc?

— Pēteri Lapiņu, jūsu cienība.

— Tu esi brašs zaļoksnis. Esmu tevi ievēro-jusi jau agrāk. Visa tava izturēšanās ir patī-kama. Centies būt krietns zaldats. Es grafam varu aizrunāt labu vārdu tevis labad.

— Padevīgi pateicos, jūsu cienība, — attrauca zaldats, bet savās domās negaidīto labdari sūtīja pie visiem velniem.

Lēnām Nastasja nokāpj pa kāpnēm un aiziet dārzā.

Pēteris Lapiņš ir mūsu vecais paziņa. Viņu te visi tur par nomales krievu un dēvē par Lā-pinu (no vārda lāpa — ķetna). Kad iznāk par to runa, viņš savu tautību nekad nenoliedz, saka, ka ir latvietis no Kurzemes guberņas. Bet visiem to grūti iestāstīt un tas ir veltīgi.

Kad kopā ar citiem pušiem Pēteri saķēra un aizveda uz Bausku, viņu ieslodzīja stingrā uzrau-dzībā un noskuvā pus galvas, gadījumā, ja palai-mētos izmukt — nevarētu aizbēgt.

Kamēr Pēteris bija kopā ar citiem Zemgales pušiem, viņi slepeni sarunājās latviski.

Grūts, gaužam grūts bija rekrušu apmācības laiks. Lai gan ar visiem spēkiem Pēteris centās izdarīt pa prātam apakšvirsniekiem, virsniekiem un visiem priekšniekiem, tomēr saņēma sitienus un tika dauzīts, dzenāts un trenkāts kā dresējams suns. Vislielākās grūtības bija sākumā ar svešo krievu valodu. Cik daudz pārpratumu notika, iekams iemācījās kaut cik saprast!

Taču ar laiku to iemācījās. Bet tad uznāca jaunas bēdas. Kazarmēs izcēlās kāda sērga. Līdz ar citiem saslimušiem Pēteri ievietoja lazaretē.

Kad pēc diviem mēnešiem Pēteri izrakstīja no slimnīcas, izrādījās, ka viņa pulks pārcelts uz ci-turieni. Tad Pēteri un vēl dažus tādus pat atve-seļojušos kareivjus atdzina šurp, uz Gruzinu, Novgorodas guberņā, un tika ieskaitīts grafa Arakčejeva grenadieru pulkā, kas stāvēja te gar-nizonā.

Pēteris bija nelaimīgs. Bet nav tādas nelai-mes, par kuru nevarētu cita vēl lielāka un sma-gāka būt.

Nesot ārkārtīgi smago dienestu, bija tomēr kaut cik cerības, ka kādreiz tas beigsies, un viņš varēs atgriezties pie dārgās līgavas dzimtenē. Bet no pirmītējā Nastasjas skatienu viņam gāja šermuļi pār muguru. Kas notiks, ja šī sieviete iedomāsies viņu izprovocēt? Viņš mīl savu Ģiedriņu un grib tai uzticīgs palikt uz mūžu. Tā-dēļ padoties Minkinas iegribām viņš nevar. Bet

Jautrie atgadījumi Anglijas karaļa kronēšanā

Senāk šai Anglijas karaļa goda dienā Londonā saplūda visi pasaules dārgumi. Svešu zemju valdnieki un tirgotāji tur saradās ar Indijas zeltu un dārgakmeņiem, ar Venecijas zī-du un brokatu, Kipras salas liniem, Flandrijas vilnu, Francijas mežģi-nēm, Tolēdas tēraudu, Persijas smar-šām, turku paklājiem, ar Florences filigrana izstrādājumiem. Tagad vi-su, kas skaists un dārgs, piegādā vienīgi britu dominijas. Taču Londo-nā vēl aizvien paceļas pelēkā Vest-minsteras katedrale. Dievnamš kļu-vis it kā par grandiozu teatri, kur skatuvē vienmēr ir uzkāpuši un uz-kāpj jauni tēli. Neaprakstami grezni skati norisinājušies šajā skatuvē. Bet bieži vien šajā skatuvē kā kāds nekrietns režisors iejaukusies neju-šība un visu sagrozījusi. Un ja pa-šķirstam kronēšanas vēsturi, tad at-klājas vesela rinda komisku un sav-dabīgu gadījumu, kas norisinājušies šo svinīgo ceremoniju laikā.

*

Pirmais Anglijas karalis, kas kro-nēts Westminsteras katedralē, ir Viljams Iekarotājs. Toreiz katedrale saucās vēl Svētā Pētera baznīca. Kad Jorkas arķibīskaps, kas vadīja garīgo ceremoniju, prasīja klātesošiem Ang-lijas augstmaņiem, vai viņi grib normani Viljamu par savu valdnie-ku, tad tie tik jūsmīgi atbildēja, ka laukā, postenī stāvošā normaņu sar-dze, dzirdot lielo troksni, domāja, ka tā trauksme, un pārliecināta, ka no-ticis atentats pret viņas vadoni, me-tās uz anglo-sakšiem, nonāvēja tos lielā skaitā un aizdedzināja apkārtē-jās mājas. Tas likās slikts sākums nīknā Viljama valdīšana laikam, bet Viljams pats par to nepavisam neuztraucās.

Karaļa Indriķa I kronēšanas svinī-bās notika maza divkauja Kenterbe-rijas un Salisberijas arķibīskapu starpā. Katrs no viņiem iedomājās, ka vienīgi viņam pienākas lielais gods uzlikt kroni karaļa galvā. Kad pienāca svinīgais brīdis, abi reizē sa-grāba monarkijas zeltā mirdzošo

Andrejs Eglītis.

Druvu briedā

Saliksīm rokas
Lūgšanai —
Druvās ir iegājis
Dievs.

Noliecas vārpa
Vēlīga,
Miļa top bitīte
Dzēlīga...

Runā ar Dievu
Jumis.
Stāsta: bez velgmes
Skumis...

Sarkanais ābols
Baltam —
Stāsta par augšanu
Svētu.

Saliksīm rokas
Lūgšanai —
Druvas likst Dieva
Svētībā.

● Vasaras tveicē slāpes dzesējot.

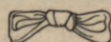
● Veselīgs un skaists ir šis sporta veids,
bet pie mums nav vēl pazīstams.

J. Granīts.

Klusums

Vai ir rimis dienu skrējiens, vēju šalkas,
Vai pār zemi klājies tumsas plīvurs stings?
Aprimušas kvēlās dziņas, meklējumu alkas,
Tikai klusums, klusums neatminams sfinkss.

Un tu jūti pāri tevīm sabiez baigas ēnas,
Gadu plēnes nobirst atmiņā kā pelni palsi;
Miņas tālas, jūtas izdzisušas senas
Cauri klusumam liek sajūst dvēš'les balsi.

ja arī Pēteris padotos viņas dziņai, briesmas draudētu no grafa puses. Tas, kolīdz nāktu uz aizdomām, liktu viņu nosist. Tā — nelaime nelaimes galā. Tā vai citādi, posts vien bija.

Taču Pēteris centās sevi mierināt.

Pēc reglamenta sardzi vajadzēja arvien mainīt. Tā Lapiņš pārāk bieži posteni pie pils durvīm nedabūja stāvēt. Bet kad bija jāstāv, ar bažām viņš vēroja, ko tālāk darīs grafa saimniece.

Pagaidām nekādas jaunas pārmaiņas neradās, bet glīto grenadieru, kas tik ļoti atšķīrās no saviem neaptēstajiem biedriem, Nastasja negribēja atstāt mierā.

Kādreiz grafs aizbrauca uz Pēterpili dienesta darīšanās. Paņēmusi lietussargu, Minkina izgāja pastaigāties. Tīšām gāja gar štabu, kur staigāja zaldati. Nebija patīkami pastāvīgi atņemt viņu salutus. Bet kas viņu varēja piespiest visiem atbildēt! Aizklājās ar saulesargu un likās tos nepamanijusi.

Ļgi viņa staigāja turp un atpakaļ, līdz beidzot satika gaidīto. Viņa apturēja Pēteri un uzaicināja tūdaļ pēc pusdienas ierasties slepenā vietā lapenē, pils dārza dziļā stūrī.

Taču Nastasja savās rožainās cerībās rūgti pievilās.

Kad saule bija palaunaga laikā, jaunā sieviete pa pils istabām staigāja kā saniknota tīgeru mātīte.

Nē! Tā kaut ko savā dzīvē viņa nebija pieredzējusi! Šis vienkāršais grenadieris nebija viņu uzklusījis! Un viņa prātoja planus, kā Pēterim par to atspēlēties.

Satraukts un nelaimīgs bija arī Pēteris, un viņš zināja, ka posts un nelaime to gaidīja.

„Ko darīt, ak, ko darīt?“ simtām reižu sev vaicā nelaimīgais jauneklis. „Sagaidīt mājās grafu, krist tam pie kājām un lūgt, lai pārceļ uz citu pulku? Vai tas palīdzēs? Tā sieviete taču nosūdzēs viņu, Pēteri, un samelos nezin ko, Kuram tad nu grafs ticēs? Protams, viņai. Atliek tikai viens ceļš — bēgt. Tas ir bīstams, pat ļoti bīstams. Daudzus izbēgušus zaldatus noķer un tiem, zināms, jāsaka dzīvei ardievas. Bet varbūt tomēr izdodas aizbēgt? Te paliekot, nav ne mazāko cerību glābties. Tā tad — nav vairs ko domāt un prātot. Jābēg — tūlīt!

Labi nodomi

Keizariene Elizabete Aleksejevna sēdēja savā buduarā pie maza rakstamgaldā un rakstīja. Pēc brīža atspiedusies krēsla atzveltnē, viņa nogrima domās. Sakarā ar uzrakstīto, domās aizlidoja tālā pagātnē. Viņa domāja par vīru, ķeizaru Aleksandru. Sejā bija sāpju vaibsti, acumirkli tikai atplaiksniņās prieka smaids, bet tad tas atkal no-

simbolu. Neviens no viņiem negribēja no tā atlaisties. Sacensība prestiža jautājumā izvērtās ceremonijai gluži nepiederīgā dūru cīņā. Kenterberijas arķibiskaps, neskatoties uz savu vecumu, bija uzvarētājs. Bet kad viņš gribēja kroni uzlikt karaļa galvā, tas izkrita viņam no rokām. Šo atgadījumu uzskatīja par ļaunu vēstītāja zīmi.

Vēl daudz sliktāka zīme bija sīkspārnis, kas Ričarda I kronēšanas laikā iespruka baznīcā un, savus spārnus vēcinādams, riņķoja ap torņi. Tai pašā acumirkli sāka zvanīt baznīcas zvani, kaut gan neviena cilvēka roka tos nebija iekustinājusi. Klātesošos pārņēma panika. Bet karalis Lauvas Sirds izņēma no skapja Svētā Eduarda diademu un uzlika to sev galvā. Viņa drošsirdība bija līdzīga dzīves uzvaras akordiem, kas skanēja cauri no jauna uzsāktajai ceremonijai.

Karaļa Jāņa kronēšanas svinībās notika pavisam cita rakstura starpgadījums. Valdnieks redzēja, ka katedrales vienā galā muižnieki nepārtraukti strīdējās savu vietu dēļ. Kad šis cienijamo lordu strīds draudēja izvērsties dūru cīņā, karalis vairs nevarēja savaldīties un sāka skaļi smieties. Smieklus, kas pārskanēja visu ceremoniju, viņš vairs nevarēja savaldīt līdz pat ceremonijas beigām.

Arī Eduarda II kronēšana nepagāja bez starpgadījumiem. Toreiz galma bija kāds favorīts, ko pārējie galminieki neieredzēja. Tā kā favorīts nevienam nenovēlēja kaut mazāko goda amatu, viņš viens pats sagrāba savās rokās visus ar kronēšanas svinībām saistītos darbus. Saprotams, ka tur nekas labs nevarēja iznākt. Galdi bija klāti tik vēlu, ka viesi jau bija galīgi izsalkuši. Ēdienus tik slikti pasniedza, ka cienījamie pēri tos dūsmās nometa zemē. Nelaimīgā kārtā gadījās tieši, ka kāds galminieks, iekāpis pudiņā, paslidēja un lielajā uztraukumā un drūzmā pārējie viesi viņu samīdīja.

Eduards III atzīmēja savu kronēšanu tādā veidā, ka viņš pēc ļoti greznā gājiena cauri pilsētai dāvāja saviem muižniekiem katram pa zirgam.

● Pasaulmeistarības izcīnā šaušanā, Lucernā, pasaulmeistara nosaukumu šaušanā ar pistoli izcīnīja E. Krem-pels.

Kad slavenā karaliene Elizabete stāvēja zem kronēšanas baldachina, viss bija jau pilnīgi sagatavots svinīgajai ceremonijai. Te uzreiz karaliene pati izjauc svētsvinību, jo, kā stāsta, tai brīdī, kad garīdznieks gribēja to iesvētīt ar eļļu, viņa pusbal-sī, bet tomēr skaidri dzirdami tei-kusi: „Šī eļļa nav svaiga, viņa nelabi ož.“ Pēc šiem vārdiem bīskapi kavē-jušies turpināt ceremoniju. Galu ga-lā kronēšanas svinības tomēr nori-tējušas lieliski, un tauta jaunai kara-lienei skaļi uzgavilējusi.

Pavisam savdabīgi gadījumi noti-ka Džēmsa II kronēšanas dienā. Ka-raliskie standarti saplīsa, kronis no-krita no karaļa galvas, baldachins sagāzās. Karalis neko nedāvāja baz-nīcai, garīgajā ceremonijā iztrūka svētā vakarēdiena un bībelei nebi-ja ierādīta ne mazākā vieta. Kad go-da maršals tuvojās karalim, lai viņam skūpstītu roku, tad tas paklupa

● Eda — galvenā persona. Bulgārijas ministru prezidentam vie-sojoties pie feldmaršala Geringa, na-ma tēvs iepazīstina prez. KJoseika-nova kundzi ar savu 14 mēn. veco meitu.

Edvarts Tūters.

Sevī

Kad sirds tev skumja,
Elpot grūt, —
Vai zini, draugs,
Kā mieru gūt?

Zieds visiem plaukst
Un smaršu dod;
Tev ceļš uz sevi
Jāatrod.

— Dievs tā ir licis:
Mācēt prast,
Ikvienam sevī —
Mieru rast.

zuda, dodams vietu skumju izteiksmei. Viņas gara acīm aizlaidās garām aina no pagātnes, kad viņa kā 15 gadu veca Bādenes princese Luize atbrauca uz Pēterpili pie līgavaīņa Aleksandra. Līgavainis no pirmās reizes viņai nebija sevišķi patīcis. Citādāku viņa bija to domās stādījusi sev priekšā. Bet vēlāk? Tagad? Ak Dievs, kā viņa Aleksandru mīlēja! Bet cik daudz bēdu un ciešanu viņš sagādāja! Neskatoties uz to, viņa vēl arvien vīru mīlēja tāpat.

(Turpinājums sekos.)

Uz baznīcu

Ka Miķelis Stiebrāns savā laikā bijis stipri krietns un taupīgs strādnieks, tā ir skaidra patiesība un to vēl visi madonieši skaidri atcerējās. Bet ka tik pēkšņi viņš bija pārvērties par vissīkstāko skopuli un cilvēku izdzinēju, to neviens nezināja. Vīstrakāk likās tas, ka neviens arī necentās noskaidrot šos cēloņus, vai jebkādi viņa greizās rīcības attaisnot. Visās malās to pēla, lamāja, varbūt pat lādēja, un sievas, sastopoties tirgū, pārrunāja un pārspriedelēja visas Stiebrāna pēdējā laikā neveiksmes ar jauni saderētiem kalpiem un kalponēm. Viens no pārstrādāšanās esot saslimis ar pakrūšu kaiti, otrs, Jurgos saderētais, aizlaidies kā jūras gārnis, bet meita nesen bijusi pie tiesas — prasīt otru algu par pārmērīgi garajām darba stundām. Jā, kā lai es visu to attaisnotu?! No pašas pirmās dienas, kad Stiebrāns savu kalpa kārtu pārmijis ar saimnieka vārdu, viņš visu acīs bija strauji kritis. Grūti pateikt kādēļ, jo pēc kaimiņu domām, ieejot piešķirtajā jaunsaimniecībā, vajadzējis celties. Ka klētis, apcirkņi un kūtiņš aizgaldi brieda tam tā, kā neviens, to skandināja visa apkaime, bet tomēr sievu, kaut cik sev piemērotu, Stiebrāns nevarēja sameklēt. Ikviens bildinātā paturēja prātā senso sakamvārdu: ka vilks tik spalvu metot, bet cilvēks dabu it nekad! Vai to drikstētu droši attiecināt uz Stiebranu un vai nevarēja kādreiz būt arī citādi — neviena nejautāja. Protams, viņš nekurnēja, galvu nenokāra un diez' vai būtu kādam sūdzējies par savām neveiksmēm arī tad, ja gadītos, kas žēlo.

Glūži otrādi, pēc katra nodoma neizdošanās viņš palika it kā asāks, cietāks un ķērās darbam klāt ar dubultīgu sparū. Bija sējas laiks jau klāt. Stiebrāns brauca uz miestu iegādāties dažus jaunus darba rīkus un atpakaļbraucot tam atkal mācās virsū vecā doma: ka esot pienācis pēdējais laiks sievas meklēšanai. Kur lai to ņemtu?! Tikko Stiebrāns saīgumā meklēja atbildi šim jautājumam, kad leņķa pagriezienā, burkšķēdama, drāzās smagā automašīna. Aizmugurē skaļie kliedziņi lika Stiebrānam atskatīties. Viņš pamanija grāvī divus stāvus kūņājamies. Izlēcis no ratiem, tas steidzās palīgos. Izbiedētais kumeļš otrā grāva malā nemierīgi mīņājoties zviedza, bet šķērsām apmestie rati un sapinušās pavadas liedza tam tuvoties izmestajām sievietēm. Vecākā no tām ar viņa stiprās rokas palīdzību drīzi izkāpa no grāvja, bet jaunā asarainām acīm rādīja izmežģīto kāju. Stiebrānam beidzot laimīgi izdevās atbrīvot arī to no izmētāto saiņu jūkļa un saņemt savās sastrādātajās skavās. Savādu siltuma strāvu viņš izjuta no meitenes rokām, kas bija cieši apvijušas tā mālaini iedegušo kaklu.

un nokrita visā savā garumā karaļpāra priekšā. Karaliene ļoti sašuta, bet karalis tikai smējās.

Orānijas Vilhelmam un karalienei Mērijai kāpjot tronī, nezināmi ļaundari aplaupīja karalisko biržu. Izcēlās liels apjukums, ko vēl vairāk pavairoja kāda vecene, kas uz krūkiem vilkdamās pēkšņi parādījās viesu vidū. Bez tam notika vēl nelaime ar maršalu, kam pēc paraduma vajadzēja zirgā parādīties kronēšanas mielasta zālē. Kad viņš tur iejāja, zirgs pēkšņi saniķojās un nosvieda jātnieku uz galda, dažāda veida delikatesēs.

Karalienes Annas kronēšanas mielastā viņai nozagts viss galda sudrabs un linu galda vēja.

Arī Džordža III kronēšana nenoritēja gludi. Nedaudz dienu pirms svinībām Vestminsteras strādnieki uzsāka streiku. Neatlika nekas cits, kā paaugstināt viņu algas. Steigā bija aizmirsts iekārtot sēdekļus karaļpārim. Pēdējam tā tad bija jānosēžas uz vienkārša sola. Kad beidzot vēl lielais diamants izkrita no karaļa krona, tad vēlāk to iztulkoja kā pareģojumu lielajam zaudējumam, kādu piedzīvoja Anglija, zaudējot Amerikas kolonijas. Īstenībā gan uz nelaimi nebija nemaz tik ilgi jāgaida, jo jau mielasta laikā izcēlās muižnieku starpā strīdi vietu dēļ. Strīdi nobeidzās ar daudzām divkaujām. Kad maršalam zirgā vajadzēja iejāt zālē, tad šķimelim uzreiz ienāca prātā atmuguriski iekāpt pie augstajiem kungiem, un viss svinīgums tā bija pagalam.

Džordža IV kronēšanu iztraucēja viņa paša ziņkārīgā sieva, kas ar kāda pēra ieejas karti iegāja katedrālē un sacēla lielu apjukumu un drūzmēšanos. Otrs starpgadījums norisinājās mielasta laikā. Pēc mielasta, pēc veda paraduma, ieaicināja tautu zālē, lai tā pievāktu svētku mielasta atliekas. Šoreiz pūlis iespraucās tik ātri zālē, ka apkalpotāji nepaguva novākt galda zelta un sudraba lietas un vienā acumirkli no tām vairs nebija ne vēsts.

Tomēr lasītājiem nav jāiedomājas, ka šie notikumi sabojāja lepno karalisko greznumu. Tie bija tikai sīki starpgadījumi, kas nogrimst lielajā

svinību jūrā. Sākot ar Viktorijas kronēšanu šīs svinības aizvien norisinājušās vislielākā saskaņā un svētsvinībā. Viktorijas kronēšanas ceremonijā vienīgi kāds augsts muižnieks paklanoties karalienes priekšā, uzkāpa šlepei un noripoja pa troņa kāpnēm. Nedomājot nemaz par etiķeti, jaunā valdniece laipni panācās nelaimīgajam pretī un tā lieliski notušējusi klūmīgo atgadījumu.

Eduarda VII un Džordža V goda dienas bija mazāk greznas, svinīgas un skaistas. Bet visas tās pārspēja vēl Džordža VI kronēšanas diena, jo Anglija to padarīja par modernas Eiropas greznāko izrādi un par neaizmirstamiem svētkiem visai imperijai.

Divi nostāsti par Edisonu

Edisona pirmais izgudrojums bija tā sauktais „tikers“, — ar stikla balona segts telegrafa aparats, no kura klabēdamās mutes pastāvīgi slīd apdrukāta papīra strēmele.

„Toreiz biju nabaga velns,“ stāsta Edison, „bet es vienmēr sapņoju par pieci tūkstoši dolariem — milzu kapitalu, ko es kādreiz varēšu sakrāt. Ierados Ņujorkā ar „tikera“ patenti, lai to pārdotu. Domāju, ka divi tūkstoši būs liela nauda, taču ilgotie pieci tūkstoši negribēja iziet no prāta. Beidzot nolēmu būt nekaunīgs un par patentu prasīt piecus tūkstošus. Tā atnācu pie ieteiktā fabrikanta. Izskaidroju viņam savu izgudrojumu un noliku uz galda modeli. Tagad nāca cenas jautājums. Kad viņš vēlējās zināt manas prasības, man sametās tumšs gar acīm. Viss manī kļiedza, lai prasu piecus tūkstošus dolaru; bet es baidijos, ka dzirdot šādu sumu, fabrikants šausmās nomirs, un tādēļ es beidzot stostīdamies jautāju, cik viņš grib maksāt.

Man lika atnākt otrā dienā. Tās rītā nobijies devos pie fabrikanta. Tūkstots dolaru man jau šķita milzu suma. Fabrikants mierīgi mani uzlūkoja un tad veikalnieciski vēsā tonī noteica: „Mēs maksāsim četrdesmit tūkstoši dolaru, ne centa vairāk. Ja jums šķiet par maz, tad ņemat savu izgudrojumu prom.“

Viņš vāri to iesēdināja savos ratos un steidza atpakaļ sakārtot apgāzto pajūgu. Kad arī tas bija veikts, viņš iesēdināja abas braucējas pajūgā un lēnām palaida rikšot tām līdzās savu rūzgano bērī.

Sarunās noskaidrojās, ka meitene — vārdā Kate, braucot pie savas krustmātes — Rīdeļu māju īpašnieces, lai izlīdzētu tai pavasara darbos. Neliekuloti laipni Rīdeļu saimniece ar to sarunājās un Kate nepārtraukti tam meta kautrus, pateicības pilnus skatus. Stiebrānam likās, ka pirmo reizi viņš ir sastapies ar cilvēkiem, īstiem cilvēkiem, kas bez izsmiekla, naida un aprunāšanām uzklausa, pat varbūt uzskata to par labu, derīgu un cienījamu cilvēku. Tādēļ nemonot no krūts visdziļākajām dzelmēm plūda līdz šim vēl nedzirdētas vārdu straumes. Šķiroties pie krustcelēm, Rīdeļu saimniece uzaicināja Stiebrānu ciemos. Nezin kādēļ sirds krūtīs tik nevaldami sitās, kad krustcelēs paliekot, skats ilgi sekoja putekļu strīpai, kas aizstiepās līdz abām braucējām.

Nejaušais gadījums neizgāja no prāta. Rītos, vakaros domas lidoja uz krustcelēm, lai noraudzītos abās aizbraucējās. Kā būtu, ja nākamū svētdien viņš pats turp aizbrauktu un saņemtu Kati vēlreiz savās skāvās, gan vairs nekā svešu, bet kā savu ligavu? Kā būtu?! No šī mirkļa precību domas vairs viņu neatstāja. Aši šķirās darbi tīrumos. Puiši knapi spēja izsekot savam saimniekam. Bēris, it kā nojauzdams sava maizes devēja nodomus, ar šo nedēļu izbeigt visus pavasarīgos grūtumus, vilka atspēries smagos lemešus. Sestdienā, līdz ar bālās rīta gaismas parādīšanos, bēris dzina dziļas vagas plašajā kviešu tīrumā, kuru līdz vakaram tā mošais arājs bija stingri apņēmis uzart. Jau saule norietēja, bet arājs neatlaidās vēl arvien mudināt savu nokusušo bērī. Tumsa gurdi vēra vaļā zvaigžņu acis, kad putās sastrādātais bērī kāpa laukā no pēdējās vagas. „Cauri gan, draudzīņ, iesim nu atpūsties!“ paplikšķinājis bērīm slapjo kaklu, Stiebrāns gausi soļoja mājup. Trīskārtīgu auzu devu un vistīrāko dābolu šoreiz saņēma Stiebrāna uzticīgais un krietnākais līdzgaitnieks. Kaut pavisam nokārtu galvu, bēris tomēr klusi bubināja. Noglaudījis tā sakarsušo purnu, viņš brīdi pakavējās pārdomās.

„Tev, manam labajam draugam, varbūt drīzumā būs cita auzu devēja un varbūt...“, bet tālāk vārdi un domas sarežģījās. Tās nebeidzis izteikt, arājs noraudzījās, cik kāri mīkstās lūpas bērī tvēra auzas un rūgti pasmaidījis, lielām, smagām cilpām aizsoļoja uz istabu.

Neviens viņu negaidīja. Saime jau gulēja. Vakariņu neēdis, tas likās gulēt un laikam akmens nebūtu ātrāk paguvis iegrimt ezerdzelmē, kā gurdais arājs — dziļajā miegā.

„Saimniek, saimniek, ceļaties, bērī nobei-

dzies!“ satraukumā berot vārdus, spēcīgs puisis raustīja Stiebrāna roku.

„Ko, kas?!“ piecēlies sēdus, viņš izgrūda, nevarēdams aptvert vārdu īsto nozīmi.

„Bēris, bēris pagalam! Laikam ar vīvelēm. Būsiēt... būsiēt par daudz sabarojuši...“

Puisis vairs nepaguva teikumu nobeigt, kad Stiebrāns, aši uzmetis dažus drēbes gabalus, aizsteidzās uz stali. Gluži izmisis viņš nostājās pie sastingušā zirga. Tu cīnā paguri... atdusies jau, bet es?... Sāpju rievās iegulās tā pierē. Kādēļ taisni šodien? Kādēļ?! Vai tu man laimi nenovēli?... Pacēlis uz augšu acis, Stiebrāns vērās saules pielijušā pagalmā. Vairs tikai nedēļa līdz Vasarsvētkiem un... varbūt... mēs būtu vislaimīgākās būtnes, bet ko tagad?...

Domas pārtrūka. Skats piegriezās vecajai ķēvei, kas līdzās savam kumeļam lēni gremoja redelēs ielikto sienu. Palikušos darbus varubūt vēl kaut kā veikšu, bet braukt precībās... nē, nē! Tas būtu tīrais izsmiekls! Nodūris galvu, Miķelis ilgi raudzījās bērī, tad noliecies draudzīgi pieskārās tā vēsajam purnam. „Tā tu i' nesagaidīji...“ ar smagu nopūtu klusi izdvesa saimnieka plānās, sašprēgājušās lūpas.

Pēkšņi Stiebrāns pamanija durvīs stāvošo puisī — Drustu, kas it kā līdzcietībā to novēroja. Mirklī stāvs tam lepmi saslējās un soļi steidzīgi to nesa laukā.

„Ko darīt, saimniek?! Vai lai pasauca žīdu ādas novilkšanai?...“

„Nē! Aizvediet zirgu uz grantsbedrēm un ierociet to labi dziļi.“

Kā triecienu saņēmis, Drusts ilgi noraudzījās aizejošā saimniekā. Tik traku rīkojumu, aprakt zemē 14 vai 15 latu skaidras naudas, viņš piecu gadu laikā vēl nebija piedzīvojis. Nudien nebija! Tādēļ plecus noraustījis, Drusts iegrima dziļākās pārdomās: Protams, kas tad šie nieka lati bija, salīdzinot ar bēra īstenoto vērtību?! Drusts skaidri atcerējās, ka bēris divas reizes izpelņijās pirmās godalgas. „Ja jau iz-

● Holandes meitene.

Atceros vienīgi, ka līgumu parakstot, smadzenēs daudzās kā āmuriem, un tad atrados ielā ar čeku kabatā, kurš nesa reibinošo skaitli. Kāda balss manī kļiedza: „Tu esi piekrāpts, viņš tev iedevis nevērtīgu čeku.“ Vienīgi kad bankā saņēmu visu sumu, sāku ticēt savai laimei.“

*

Čikagas pasaules izstādē, 1893. gadā, Edisons apmeklēja elektrības nodaļu. Viņa sevišķu vērību saistīja elektriskā komprese, kuru slavēja kā visu miesas sāpju dziedinātāju. Elektrības šāda veida pielietošanas iespējas Edisonam bija kaut kas jauns. Viņš tādēļ griezās pie aparata demonstrētājas un jautāja: „Es labprāt vēlētos zināt, kā darbojas šī josta?“

„Lūdzu,“ atteica jaunā meiča un

● Jauna tiroliete un Havajas meitene.

Citzemju nacionalie tērpi Holivudā

● Ņipra īru meitene savā nacionalā tērpā.

paņēma jostu. „Redzat, elektriskā strāva iet še no vara uz cinka plāti un tad — —.“ „Vienu acumirkli,“ Edisons laipni teica, „es dažreiz nedzirdu īsti labi. Jūs teicāt, strāva iet no vara uz cinka plāti?“

„Protams. Un tad — —“

„Tikai vienu acumirkli,“ atkal pārtrauca Edisons. „Laujiet man padomāt. Jūs sakāt, strāva iet no vara uz cinku?“

„Jā, mans kungs, tā iet no vara uz cinku.“

„Bet es, turpretim, vienmēr domāju, ka tā iet no cinka uz varu.“

„Nē.“

„Vai esat pilnīgi pārliecināta?“ smaidīdams jautāja Edisons.

„Varbūt jūs vairāk saprotat elektrībā, nekā es?“ mazliet vīzdegunīgi iesaucās meiča un nometa jostu sāņus.

„Varbūt,“ atteica Edisons, un atstāja novietni.

● Tāda izskatas krieviete.

putējis kapitāls, lai put arī procentes!“ it kā no-beigdams savu domu gaitu, skaļi noteica Drusts un nekavējoši sameklējis sev divus palīgus, ķērās pie novākšanas darba.

Kas notika ar Stiebrānu un kādas vētras plosījās tā muskuļainajās krūtīs, neviens patiesībā nezināja. Bet ka visu nākošo nedēļu viņš rīkojās savā saimniecībā, par cik knapinājās, spiedās un ar kādu sparū atkal dzina uz priekšu pavasarīgos darbus, to zināja kaimiņi daudz smalkāk par viņu pašu. Svētku sestdienā, ierīkojot pagalmā jauns, skaists zirgs. Aprīnāja to kalpi, kalpones, pat kaimiņi. Stiebrāns novietoja jauno zirgu, sava bijušā drauga vietā un pavēlēja puīšiem vakarā nomazgāt puteklus atsperu ratiem un loku izpušķot meijām. Puīši izbrīnā saskatoties ievaicājās: „Vai uz kāzām?“

„Nē, uz baznīcu!“ izskanēja strupā atbilde un atkal visu skati pavadija to, vai līdz pašām mājām.

Ko tas atkal varēja nozīmēt?! Taču Miķelis Stiebrāns nekad nebija redzēts baznīcā un tagad... tagad... Kad krēsla, izklājusies pagalmā, jau sidrabplaukstām spiedās loga rūtīs, visās istabās saldi tvaņoja cieši sarindotās meijas. Šis svētvakars, nezin kādēļ, visiem šķita daudz lielāks un svīnīgāks par aizgājušiem, un it kā savā aizmugurē tas vilktu kādu dīvainu noslēpumu. Pie vakariņu galda jautājošie skati, klistot apkārt, cits ar citu it nejauši sastapās; tik saimnieks, akmeņa tēlā pārvērties, neko nejautāja un arī neatbildēja. Visu nakti Stiebrāns negulēja. Līdz ar svīstošo rīta gaismu izgājis laukā, viņš apciemoja jauno zirgu. Tramīgi tas iebubinājās, jūtam durvis paveramies. Miķelis to noglaudīja. „Šodien brauksim! Varbūt tu sagaidīsi jauno auzu devēju un varbūt arī es...“ bet vārdus atkal pārrāva smaga nopūta un pirmās putnu dziesmas to aicināja laukā. Klusēdams viņš apstaigāja savas druvas, birzi, pieneņu piebārstītās pļavas. Tikko gribēja iegriezties dārzā, kas viņot vilņoja baltajos ķiršu ziedos, kad ieraudzīja nesen pieņemto puisī iesoļojam stallī.

„Kur ir Drusts? Kāpēc viņš nenāk zirgus barot?“ neapmierināti iejautājās Stiebrāns, sekojams puisim.

„Lūdza šorīt mani pabarot. Nevarot piecelties,“ kautri, it kā negribot atbildēja puisis, berot zirgiem auzas.

„Kas kaiš? Kāpēc nevar?...“

„Galva sāp — pagīras. Visu nakti Rīdeļos spēlējis vijoli...“

„Rīdeļos?...“ gari novilka saimnieks un skats jautājoši ieurbās puisī.

„Jā! Rīdeļu saimnieces radniecei nosvinējuši kāzas,“ mierīgi noteicis, puisis aizmeta aiz rede-

Piemīņu dienu virknējums

(Turpinājums.)

No vienkārša strādnieka D. 1888. g. kļūst par mazu ierēdni, bet jau 1889. gadā ir darbu uzņēmējs kādā lielā fabrikā. Ieguvis ievērojama rakstnieka slavu ar kļaušu laiku stāstu „Vecais pilskungs“ („Baltijas Vēstnesis“, 1890. gadā), viņš atmet praktisko darbu un nododas rakstniecībai un žurnalistikai. Līdz 1893. g. Deglavs redzams „Baltijas Vēstneša“ darbinieku saimē, tad pāriet opozīcijā un sāk rakstīt P. Zālītes izdevumos, kļūst par to redakcijas locekli (līdz 1903. gadam), daudz lasa, raksta un piedalās sabiedriskā dzīvē — līdz 1893. gadam Rīgas Latviešu Biedrībā, vēlāk pretalkohola biedrībā „Auseklis“. No 1915. līdz 1917. gadam Deglavs Pēterpilī vada „Jauno Dienas lapu“. Brīvajā Latvijā D. redzam rakstnieku un žurnālistu arodbiedrībā, un vienu laiku viņš ir Izglītības ministrijas mākslas d-ta rakstniecības nodaļas vadītājs. Kakla dilonis, sirds un nieru kaites Deglavu 1922. gada 3. aprīlī aizved aizsaulē. Viņa pišļi guldīti Rīgas Meža kapos, kur 1929. g. uzcelts piemineklis. — Augusta Deglava darbi: stāsts „Vecais pilskungs“ (1890. g.), romāni: „Starp divām ugunīm“ (1891. g.), „Jaunā pasaule“ (1897.—1898. g.), „Liesma“ (1898. g.), stāsti: „Zeltenīte“ (1896. g.), „Lielā Lavīze“ (1904. g.) un vēl citi vērtību pilni prozas oriģinaldarbi. Tomēr pāri visiem minētajiem darbiem paceļas kultūrvēsturiskā triloģija „Rīga“, kuru kopā ar „Veco pilskungu“ arvien min kā Deglava labākos literāros sniegunus. „Rīgu“ sastāda trīs daļas: I. „Patrioti“ (1912. g.), II. „Labākās ģimilijas“ (1920. g.), III. „Pa labi un kreisi“ (no šīs daļas rakstnieks paspēja uzrakstīt tikai fragmentus. Jāatzīmē, ka rakstnieces E. Zālītes dramaturģijā uz Dailes teatra skatuves uzvesti Deglava abi labākie darbi. „Vecā pilskunga“ pirmizrāde notika Dailes teātrī 1935. gadā, bet 1936. gadā sāka izrādīt „Rīgu“. — Aug. Deglavs bez oriģinaldarbiem devis mūsu grāmatu apcirķņiem vairākus tulkojumus, no kuriem jāatzīmē Dimā „Trīs musketieri“

(1903. g.), L. Bichnera „Spēks un viela“ un 1908. gadā tulkotais „Budisma katķisms“. A. Deglava kopotos rakstus izdevis J. Rozes grāmatu apgāds.

Augusta 10. dienā profesora Dr. h. c. Aleksandra Dauges dzimšanas atcere. Prof. A. Dauge dzimis 1868. gada augusta 10. dienā skaitlī, bet atstāja savu lielo draugu pulku uz visiem laikiem pāris gadu atpakaļ —

1937. g. 11. martā. — Lielais zinātnieks darbojies gan kā izglītības ministrs (laikā no 1921. līdz 1922. g.), gan kā redaktors, pedagogs, publicists — visur strādādams ar savu saulaino laipnību, dedzīgo atsaucību visiem pozitīvajiem darbiem un seviķi jaunās paaudzes centieniem. Dauges vadītais Latvijas Jaunatnes Sarkanā Krusta mēnešizdevums „Latvijas Jaunatne“, pateicoties redaktora neatlaidīgajām pūlēm, izauga par visizplatītāko un labāko Latvijas jaunatnes žurnālu. („Latv. Jaunatnes“ straujā lasītāju pieauguma dēļ

pārtrauca iznākšanu Jesena izdotās „Jaunības Tekas“ un „Mazās Jaunības Tekas“ un uz laiku apstājās „Cīrulītis.“) Lielu redaktora talantu Dauge uzrādīja vadot arī citus preses organus: savā laikā populāro dienas laikrakstu „Latvis“, vidusskolnieku kopējo žurnālu „Skolu Dzīve“ u. c. — Ar dziļu intuīciju un pietāti profesors apcerējis Ģēti, Danti, Nicši, Šekspīru un citus pasaules ģenijus, pauzdams mums daudz tāda, ko nezinādami mēs daudz būtu zaudējuši.

(Turpinājums 20. lpp.)

lēm lielus sienu žūkšņus un satvēris tukšos ūdens spaiņus, izsteidza laukā.

Negribot Stiebrāns piespiedās pie jaunā zirga sāniem un neciešamās sāpēs sacirtās tam zobī. Plaksti aizkrita kā lādes smagie vāki. Kaut kas žņaudza kaklu. Viņš pacēla roku, lai atbrīvotu to no šķietamās rūgtuma stipas. Pie kājām nokrita tā baltais krāgs ar visu kravati. Kluss vaids, likās, pāršķēla tā cerību pilno sirdi, kas, krūtīm smagi cilājoties, lēni asiņoja. Pagurušās domas bezmērķīgi maldījās pie krustcelēm, kad

bēris, iztukšojis sili, atkal iebubinājās. Neapziņoti galva pagriezās pret to un lūpas klusi izdvesa: „Tu nesagaidīsi un arī es nekad vairs nesagaidīšu!“

Smago nopūtu tam pārtrauca Drusta skaļā balsis: „Vai jūgt zirgu? Laiks ir izbraukt.“

„Uz kurieni?“ kā neziņā ievaicājās Stiebrāns.

„Uz baznīcu!“ braši atteica Drusts, novērodams tā savādo gaitu un domīgo sejas izteiksmi. Vēl labu brīdi Drusts ar nepacietību gaidīja saim-

nieka atbildi, pēdīgi tikko sadzirdēja viņa klusos vārdus: „Vienalga, lai iet uz baznīcu!“ Streipulodams Stiebrāns gāja pāri sētai un Drusts nevērēja beigt brīnīties un minēt, pa kuru laiku saimnieks būtu tā sadzēries?! Taču bija aturībnieks un nelika pie mutes brandvīna, kur tik pēkšņi šodien?...

Braucot uz baznīcu, Drusts lika zirgam strauji rikšot, bet saimnieks to joņu joņiem apsaukdams rāja: „Nevajaga steigties! Brauc lēnāk, laika mums pietiks un atliks.“

Drusts atkal brīnījās. Kaut ko tādu no sava saimnieka viņš vēl nebija dzirdējis. Arvien visur valdīja steiga, bet tagad?...

Tiešām, Vasarsvētku jaustais brīnums bija

● Bistama rotaļa ar milzu žņaudzēju čūsku Berlīnes zooloģiskā dārzā.

● Dr. Biba ekspedīcija darbā.
No okeana dziļumiem tiek izvilkti kurvis, kurā atrodas savādie jūras iemītnieki.

Ūdens valstība — neizpētais noslēpums

Gandrīz trīs ceturtdaļas no visas zemes lodes aplāj ūdens. Tikai viena piektdaļa ir brīva no slapjā elementa, un to apdzīvojam mēs, sauszemes radījumi. Ja dzīvnieku pasaule, kas dzīvo apkārt mums, ir diezgan izpētīta, tad par ūdens valstību, kas nav tik viegli pieejama skatam, mums ir visai neskaidras ziņas.

Tomēr pēdējos sešdesmit gados ir izdarīti plaši pētījumi par ūdens iemītnieku dzīves veidu un inteliģenci, par apbrīnojamām orientēšanās spējām, par plānveidīgiem ceļojumiem un labi apsargātām „zivju valstībām“.

Šoreiz apstāsimies pie pētījumiem, kas noslēdzās 1932. gadā, kad pirmo reizi dienas gaismā tika celti radījumi, kas līdz šim cilvēkam bija pilnīgi nepazīstami, un likās, ka iespējami tikai fantāzijā vai pasakās.

Amerikāņu dabas zinātnu ekspedīcija Dr. Biba vadībā devās uz Bermudu salām, lai izceltu no okeana

● Šis dziļjūras radījums ir tik plāns kā papīrs, caurredzams kā stikls un mirdzošs kā kristāls.

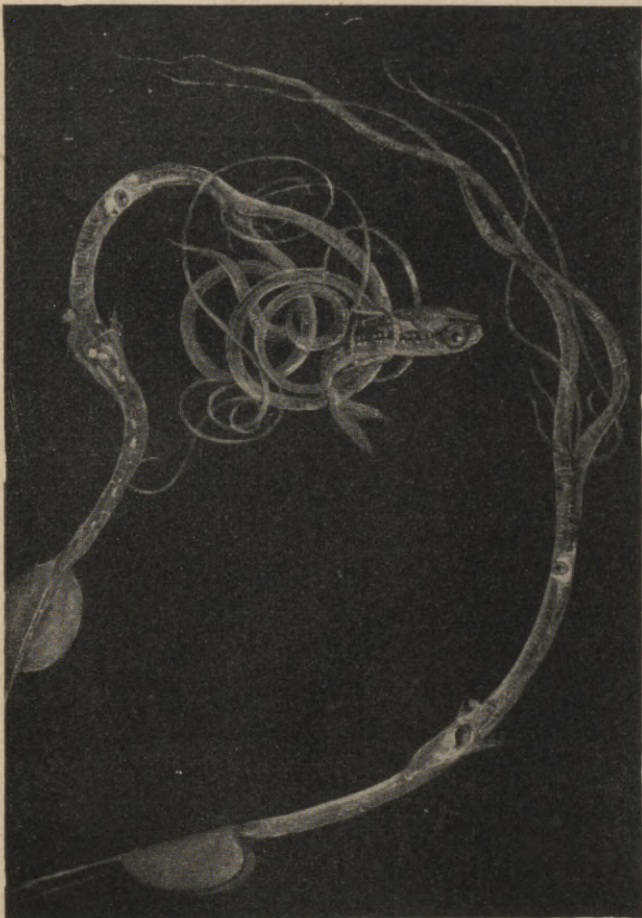
dziļumiem radījumus, kas dzīvo 1,5 km zem ūdens.

Par izdarītiem novērojumiem Bībs raksta:

Pasaule, kuras noslēpumos mēs ielauzāties, atradās 1,5 km zem jūras līmeņa. Ir grūti attēlot apstākļus, kas valda šādā dziļumā. Tumsa šeit ir tik absolūta, ka mūsu naktis, salīdzinot pret to, ir tikpat kā diena. Šeit valda pilnīgs klusums un aukstums, līdzīgs ūdens sasalšanas temperatūrai. Ūdens spiediens iztāisa apmēram 1 tonnu uz kv. centimetru. Vienas jūdzes dziļumā mēs pat nevaram runāt par nakts tumsu mūsu nozīmē, jo kopš pasaules radīšanas šeit nekad nav iespīdējusi gaisma. Un tomēr šeit mīt dzīvnieki, kas mūs pilnīgi pārsteidza ar savu izskatu un dzīves veidu.

Ir zināms, ka tik tālu, cik okeanā

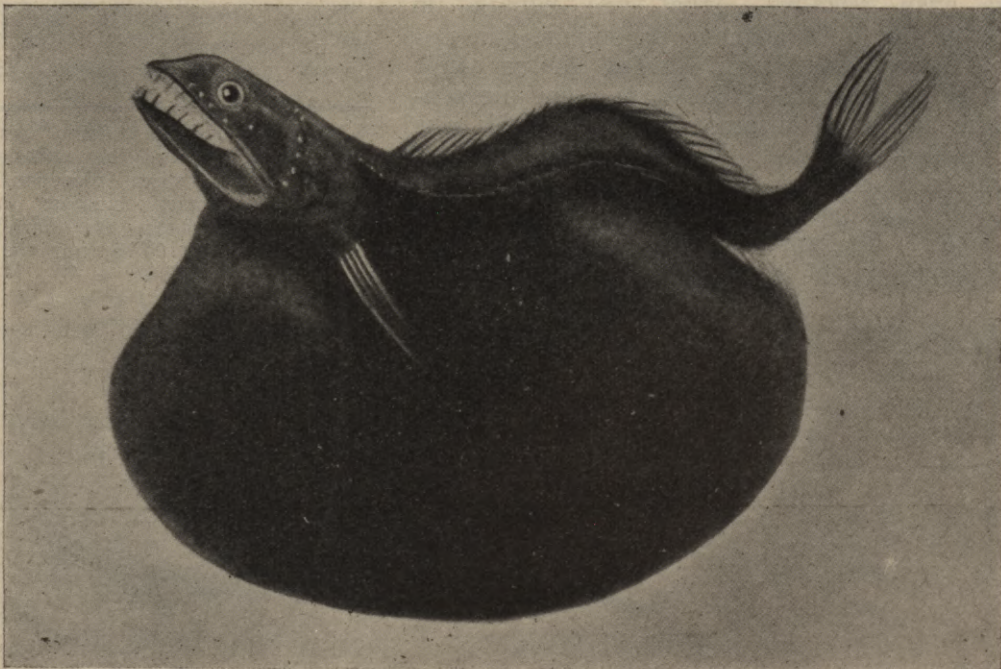
● Jūras čūskas, kas kā ēnas slīd pa okeana dzelmēm, bet tiklīdz tām pieskaras medijums, tās to nožņaudz ar saviem taustekļiem.

iespiežas gaisma, ir sastopama augu valsts, kas ir galvenais zivju uzturas avots. Bet jau viena kilometra dziļumā valda pilnīga tumsa, un radijumi, kas šeit sastopami, ir tīri gaļas ēdāji, kanibāļi.

Vēl nav izgudrots aparāts, kas dotu iespēju cilvēkam nolaisties tādā dziļumā, tādēļ Bība ekspedīcija visus okeana retumus izzvejoja ar speciāliem kurvjumiem, kas tika nolaisti dziļumā. Protams, jēdziens par iegūto radijumu dzīvi ir arvien neskaidrs, lai gan dažu eksemplāru izskats bija pārsteidzošs un norādīja uz dzīves veidu.

Tā kā dziļjūras zivīm jādzīvo pilnīgā tumsā, tad tās apgādātas ar neticamiem dabīgiem ieročiem un īpašībām. Liels skaits zivju bija apgādātas ar „prožektoriem“, kas palīdz saskatīt savu ienaidnieku. Daudzām bija ļoti gari taustekļi, desmit reiz garāki par pašu zivi. Tiklīdz kāda zivs tiem pieskārs, tie savilkās ap to kā cilpa. Citas zivis savus taustekļus varēja izmantot kā harpunas, caururbjot savu medijumu. Ļoti lielā skaitā tika saķertas „pūķa zivis“ ar milzīgiem zobiem. Daudzām zivīm bija tik lieli vēderi, ka tās varēja aprīt trīs reiz lielāku radi-

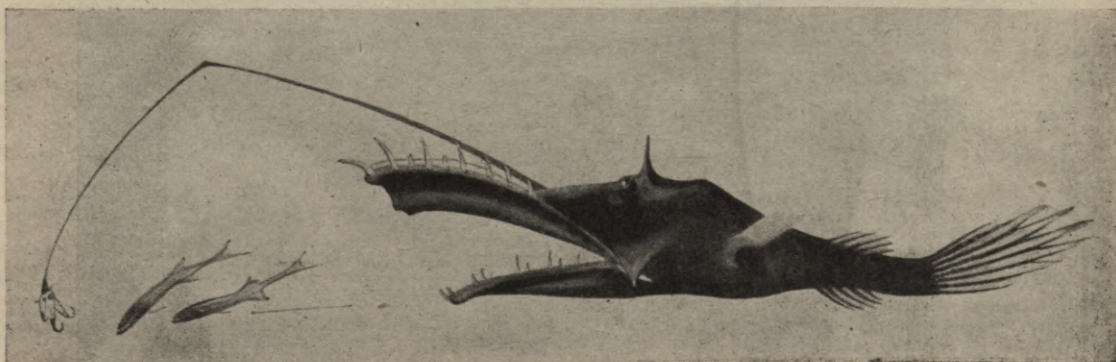
● A p a k š ā: Dziļjūras zivs (*chiasinodon niger*), kas tikko norijusi otru zivi, trīsreiz lielāku par sevi.

- Pūka zivis, apbruņotas milzīgiem zobiem un gaismas orgāniem, kas tām palīdz sameklēt okeana mūžīgā tumsā savu laupījumu.

atnācis un galīgi pārvērtis Miķeli Stiebrānu. Mierīgs, rāms, nosvērtu gaitu, lietišķām pamācībām, labsirdību, viņš valdzināja un pārsteidza visu apkaimi. Atkal visi runāja un spriedelēja par viņa darbiem, nodomiem, gan slavinājot, lielos, jūsmojot un skaužot. Meitas gaidīt gaidīja to precībās, tik Miķelis pie tādas niekošanās vairs nebija pielūdzams. Tāpat kā agrāk viņš sevī noslēdzās tik cieši, ka jūdži atstatumā stāvēt, varētu ikviens ko vairāk jūrā saskatīt, kā viņa paslēptajā dvēselē un domās. Un vai tā nebija labāk? Jo kam gan būtu prieks un patika, meklēt tumšā naktī izdzisuša ugunsкура pēdas?!

jumu par sevi!

Bet visinteresantākā, liekas ir zivs, kas apgādāta ar makšķerēm, — taustekļiem, kuru galā atrodas āķi. Tiklīdz uz kādu āķi uzķeras zivtiņa, „makšķere“ tūlīt iemet to zivij žaunās.

Amerikāņu ekspedīcija ieguvusi milzīgu skaitu dažādus dziļjūras dzīvniekus, kurus visus aprakstīt šeit nebūtu vietā. Varam tikai piezīmēt, ka to skaits tālu pārsniedz visas līdz šim pazīstamās zivju sugas, un zinātniekiem ilgāku laiku būs darbs, lai tām dotu noteiktu klasifikāciju.

H U M O R S

Augstsirdīgā.

„Kad tev ar Valeriju izjuka kāzu plāni, vai tava bijušā līgava tev atdeva tavas dāvanas?“

„Jā!“

„Tas ir augstsirdīgi no viņas! Ko tad tu viņai biji dāvinājis?“

„Savu ģimetni!“

Taisnošanās.

Sieva: „Mīļo vīriņ, man gan netik, ka tu sācis tik daudz dzert alu!“

Vīrs: „Bet, sieviņ, ja cilvēks veselu gadu dzēris tikai pienu tad tak pārmaiņas pēc tas var iebaudīt arī kādu lietu malciņu alus!“

Sieva: „Veselu gadu tu dzēri tikai pienu? Kad tas bija?“

Vīrs: „Manā pirmā dzīvības gadā!“

- Okeana dziļumos dzīvo „makšķernieks“, — zivs, kas apbruņota visiem makšķernieka piederumiem, bet, kā humoristi smejas, kurai trūkst vienīgi rokas, lai parādītu, cik liela zivs tai tikko norāvās no āķa.

Piemīņu dienu virknējums

(Turpinājums no 19. lpp.)

11. augustā humorists un skatuves darbinieks Mārtiņš Gailis — Ludvigs Šanteklers kļuvis 50 gadu īpašnieks. M. Gailis dzimis 1889. gada 11. aug. — Pirms pasaules kara Gailis darbojies kā aktieris Jaunā Rīgas teātrī, vēlāk Nacionālā teātrī. Kad slimības dēļ skatuves darbu atstājis, pievērsies vienīgi savai otrajai sirds lietai — spalvas darbam. Ludvigu Šantekleri var uzskatīt par vienu no vispopulārākajiem latviešu preses feletonistiem un rosības ziņā ierindojams tūlīt aiz Ačuka un Roberta Vizbuļa.

14. augustā humoristam Maleniešu Lauskim (Valentīnam Pelēcim) 31. dzimšanas gads. V. Pelēcis dzimis 1908. gada 14. aug., Valkas apr. Māļupes pagasta „Ciršņos“. Beidzis Apes lauksaimniecības skolu, saimnieko tēva mājās „Ciršņos“, vaļas brīžus veltot jautra satura rakstniecības darbam. Pirmie darbi iespiesti 1927. g. Daudz rakstījis „Latvijas Kareivī“, „Pēdējā Brīdī“, Ed. Alaiņa humoristiskos izdevumos, kalendāros, provinces presē.

14. augustā mirušā dzejnieka Apsesdēla (Augusta Apsīša) dzimšanas piemiņa. Apsesdēls dzimis Vidzemē, Lenču pagasta „Rāceņos“, 1880. gada 14. aug. — Apsesdēla spalva radījusi dzeju kopojumus: „Tumsā un tvanos“, „Tālu vēl rīts“, „Gar aizu malu“, „Gurstot“, „Smagas domas“, „Nu labi“, „Es un mans“. Apsesdēla dzejas ļoti īpatas un pieder pie visoriģinālākām latvju dzejas literatūrā. Tikpat īpati Apsesdēla prātojumi „Mans klusais brīdis“ un „Valodas nojauta“. Apsesdēls tulkojis Dr. A. Mengera „Nākotnes valsts“ un Bairoņa misteriju „Debess un zeme“.

16. augusta dienā 44. gadmiju sasniegts ievērojamais daiļliteratūras lieldarbu radītājs Aleksandrs (Jēkabs) Grīns. Aleks. Grīna dzīves gaitas sākušās 1895. gada 16. aug., Biržu pagasta „Ziedos“. Grīns piedalījies pasaules karā, strēlniekos, un Latvijas

(Skat. turp. 26. lpp.)

Pēteris Bauģis.

Pusnakts zvans

(Stāsts.)

Dievs vien to zina, kādēļ muiža, kas dziļi iestiepās Rāvas ezera līkumā, bija nosaukta par Mežmuižu. Lielu mežu tur pavisam nebija, tikai kalni apauguši egļu puduriem, un viszemākā vietā Rāvas ezers spraucās šo pauguru pakājēs kā tieva, gara sudraba lenta apkārt Mežmuižai. Abi ezera gali gandrīz savienodamies izveidoja zirga pēdai līdzīgu zemes gabalu ar lielu kļavās, liepās un ozolos ieslēgtu pili vidū, bet apkārt kā cietoksnis to ieslēdza saimniecības ēkas. Un visu šo varenību: pili, klētis, kūtis un kalpu māju apsargāja krogs un baznīca, kur abi ezera gali tiecās viens otram pretim. Kā sargposteni tie novēroja katru gājēju, kas nogriezās no lielā ceļa, lai ieietu muižā.

Krogs bija zema, balti apmesta celtne ar vietām atļupušiem apmetuma plankumiem, kas atsedza zem tā atrodošos, īsto būves materialu, akmeni. Lēzenais jumts vidū bija ieliecies uz iekšu, bet neviens neatcerējās to redzējis savādāku, jo tas jau laikam pašā sākumā neizturēja savu nesamērīgo garumu. Vajadzēja krietnas minutes, lai paietu šai ēkai garām. Vakaros arvien še bija dzīva kustība. Te apmetās garāmbraucēji, te salasījās apkārtnes saimnieki un puīši, te ceļnieki atpūtināja savus sabrauktos zingus, dzēra, trumpoja un pie reizes arī izkāvās. Tikai vasarā, pašā karstākā siena laikā, kad no aprīņa pilsētas uz gubernatora rezidenci ceļš bija klusāks, arī krogs bija pustukšs un it kā atpūtās, lai rudenī ņūdzona sāktos no jauna.

Visam tam pāri svētdienās pacēla baznīca ar dievlūdžējiem, kas uz mirkli atrāvās no sīkās ikdienības, iegrimstot savas dvēseles dziļumos, lai rītdien to atkal aizvērtu kā labi izlasītu un atkārtotu lapaspusi. Mistiskas bija šīs baznīcas velves, kur šķita pats lielais Dievs raudzītos ik no katras plaišņas, un to bija tik bezgala daudz, ik grīdas šķirbiņas, ik pilāra. Viņa dvaša lidinājās visapkārt, likdama visiem atkāpties no savu gadu skaita un palikt par bērniem, nevainīgiem un tīriem, kaut tikai uz īsu brīdi.

Bet ārpusē par šo baznīcu klīda visādi nostāsti un tie bija drausmīgi, bet reizē vilinoši. Garajos rudens vakaros, kad vētras locija kokus un lielas lietus lāses dūngoja rūtīs, bieži tika minēts baznīcas vārds. Runāja, ka pirms lieliem notikumiem baznīcā pusnaktī zvanot. Maz gan to bija no agrākiem laikiem, kas teicās paši būtu dzirdējuši šīs skaņas, bet vairāk minēja jau mirušu cilvēku vārdus. Nenoliedzams tomēr bija tas, ka deviņi simti ceturtā gadā zvans bija skanējis ilgi un dobi, taisni pusnaktī, un dzirdētāju bija daudz.

Kad aizgāja asiņainie notikumi, nostāsts par zvanu bija pieņēmis ticamības formu un neviens vairs to neiedrošinājās noliegt.

Tad zvans trīcēja trīspadsmitā gadā...

*

Lielajā krogus istabā mudžēja kā skudru pūzni. Zemie griesti cauri tabakas dūmiem izskatījās augsti un nerasniedzami. Tikai apkvēpušās melnās sijas liecās pār burzmas galvām kūpošās lampas gaismā, kas dega uz alus nolietās letas. Cilvēki rūca, ķērcā un smējās.

„Ei, krodziniek!“ sauca Vītols, viens no četriem savrup sēdošiem vīriem istabas kaktā, blakus durvīm, kas veda stadulā.

Pielīgoja cilvēks līdzīgs mucai uz diviem tieviem stabiņiem. Taisni brīnums, kā tie nesalūza zem milzīgā svara.

„Dod vēl sešus bairišus un katram pa stojakam,“ komandēja Vītols, ar nicinošu žestu pasviezdams krodziniekam sarkanu desmitrubļu zīmi. Katrs vaibsts — kustība teica: „Sak', kas tas priekš manis, lielā Grīvu saimnieka. Mājas turpat jau baronam izmaksātas un mašīnas — tādas vēl nevienam netarkšķēja laukos.“

„Kas tad tev šodien par svētkiem, ka tā svaidies ar naudu?“ kā uzminējis Vītola lielību, iejautājās Sproģis, sauss vīrs ar kuplām ūsām galda galā.

„Pāris rubļi vairāk, vai mazāk. Nevajaga nemaz svētkus, lai iedzertu savu čarku. Tādi nemierīgi laiki,“ un Vītols neērti pagrozījās krēslā par savu pirmītējo lielību. „Kas zin, vai nākošu gadu vairs tik omulīgi sēdēt varēsim. Šur tur jau runā par karu.“

„Lai jau karo, ja grib, kas mums tur,“ tagad ierunājās jaunākais no kvarteta. „Kad karu iesāk, tad visi kā spārnos. Nu tik mēs sadosim, bet beigās mūk kā pēdējie zaķa pastalas. Un ko mēs no kara varam iegūt? Neko! Tikai savas asinis nolaist.“

● Norma Širere, neaizmirstamā Marijas Antuanetes tēlotāja, drīzumā būs redzama filmā „Irenas divas dzīves“, kur kā viņas partners uzstājas Klarks Gebls.

● Roberts Jongs pēc saviem panākumiem Remarka filmā „Trīs draugi“ ir viens no populārākajiem ekrana aktieriem. Pirms viņš kļuva par aktieri, viņš bija izmēģinājis dažādās profesijās. Bija reportieris, kantorists, apdrošināšanas agents...

● Lina Karvere, jauna MGM zvaigznīte, tēlo savu pirmo lielo lomu filmā „Dr. Kilders“.

„Pēc manām domām tā nu tīri nebūs,“ un Sproģis pagriezās pret runātāju. „Mēs varam zaudēt, bet varam arī reizē iegūt. Mūsu maizes tēvam ir bīstami ielaisties karā un es domāju, ka viņš to arī labāk zin par mums visiem, bet ja viņu ieraus, tad beigas tam ir. Šī zeme satur sevī eksplodējošu spēku, kas tikai gaida satricinājumu.“

„Nieki vien, cars ir negāzams un revolucionāri esam tikai mēs latvieši un krievu inteliģence, bet dziļākie slāņi to bīstas un dievina. Ko var neapbruņota saujiņa pret varu un masu.“

„Ko jūs te mūžīgi par tādām gudrām lietām. Paši zināt, ka spiegi ložņā arvien vēl apkārt,“ mierināja abus disputētājus Vītols. „Stāsti labāk tu, Zilaus, tālāk savu stāstu,“ un viņš pagriezās pret ceturto sēdētāju, kas klausījās abos strīdniekos.

Tas tikai laikam to vien bija gaidījis, un kad Sproģis ar savu pretinieku palika klusu, nokrēkšķinājies, iesāka:

„Jā, un eju pa Pilādžu ceļu cauri Upļiču pļavām. Jauka vasaras diena — tā ap desmitiem no rīta. Nav neviena mākonīša un saule tā dedzina, ka paēnu vien gribas meklēt. Nekustas ne lapīna un tikai sienāzis sisina ceļmalas zālē.“ Brīdi Zilausis pārtrauca, lai aizdedzinātu kaķīti, un tad turpināja:

„Nogriežos no ceļa pļavās, sak', jāapskata, kāda šogad ir zāle un vai drīz varēs stāties vāles galā. Man jau tur „streiģabals“, veselas piecas pūrvietas. Un tā nu es savā nodabā lēni kāpu gar upīti uz augšu, jo mana daļa iekrīt dziļi meža likumā. Skatos, citiem zāle paaugusi nekas, domāju, tad jau man nebūs sliktāka. Rītu pat vajadzētu likties pļavā iekšā, tikai vālodze, līdzama pa pazarēm, tā savādi velk — tīri vai uz lietu. Jā, un nav jau arī lijis kopš Jāņiem, veselās trīs nedēļas. Upīte izžuvusi tīri sausa un atvaru dībenos var saskatīt vai pēdējo asaku.“

Stāstītājs apklusā, jo Vītols tam piebīdīja stojaku, ko krodzinieks tikko bija nolīcis uz galdiņa.

● Apburošā Morina O'Sulivane. Viņa kopā ar Džoniju Veismileru būs redzama jaunā filmā par Tarzana piedzīvojumiem.

● Žaneta Makdonalda ar savu jauno partneri Ljuisu Airesu filmā „Brodveja serenade“.

„Nu, apslapini mēli, lai labāk veicas, citādi jau mēs līdz rītam tava stāsta beigas nesaklausīsim,“ un Vītols, noklašķinādams ar mēli, vienā ņēmienā iztukšoja paprāvo glāzīti.

Arī Zilais izdzēra savu un izklapēdams uz galda stūra pipīti, turpināja:

„Lēnām čāpoju un domāju, sak', kā gan tas ir; izaug zāle, puķes. Smaršo un zied, tad paiet vasara un nāk rudens, ziema un viss sākas no gala.

Pēkšņi satrūkstos, skatos un pārlaižu ar roku pār acīm, vai tikai neredzu mānus, bet nē. Soļus trīsdesmit man pretim nāk kungs ar mēramo kārti pār plecu. Skatos un neticu savām acīm — laikam tīri uz brīdi apstājos. Rops kas Rops un brilles vien spīd saulē.“

„Ko, Rops?“ pārējie trīs gandrīz reizē iesaucās un pārlicās galdam tuvāk stāstītājam.

„Nu jā, tas pats Rops, kas Mežmuižā bija par muižkungu piektā gadā,“ un Zilais piešķiebis kalķīti pielaida tam uguni. „Negribas un negri-

● Blakus: Robertam Tailoram jāšana ir iemīļota nodarbošanās.

(Sākums 23. lpp.)

brīvības cīņās, iegūdamas virsnieka pakāpi. Kapteiņa dienesta pakāpē 1924. gadā demobilizējies, pievērsdamies vienīgi rakstniecības un žurnalistikas darbam. (Pēc armijas atstāšanas īsu laiku strādājis tikai Aleksandra augstumu slimnīcā par darbvedi.) Grīns ilggadīgā spalvas darbā „Latvijas Kareivja“, „Rīgas Ziņu“, „Brīvās Tēvijas“, „Latvja“, „Brīvās Zemes“ un „Rīta“ redakcijās uzspodrinājis savu spalvu spožu jo spožu. Pat ar lielu talantu vien nepietiek (kāds Grīnam, protams, ir), bet vajadzīga arī meistariskos augstumos izkopta rakstīšanas tehniskā apdare, lai radītu tādus meistardarbus kā: „Dvēseļu putenis“, „Nameja gredzens“, „Tobago“, „Karoga meklētāji“ u. d. c. Aleksandrs Grīns raksta plašiem domu vilcieniem, ik raksta rindā izpauzdzams vīrišķīgu, kareivisku spēku, tēvzemes mīlestību, varonīgu aizrautību. Nacionāli - latviska pamatdoma pat tiem Grīna darbiem, kas satur vaļīgākus jokus, neticamas dēkainības un vizijas. Jaunatnē

● Jauns kinematografijas atradums. 18 gadus vecā Ann Morrise, kuru drīz redzēsīm Metro-Goldwy-Mayer filmā.

Grīna spēkpilnie meistardarbi iedezina pozitīvu cīņas alku — gribu cīnīties par savu ideālu sasniegšanu, jo Grīna darbi māca, ka uzvar tikai tas, kas nemaldīgi tic savai uzvarai un varoņīgi cīnas par to.

17. augustā paies 2 gadi, kopš aizgāja aizsaulē ievērojamais literatūras lauka darbinieks un Rīgas Apgabaltiesas priekšsēdētājs profesors Aleksandrs Būmanis. Būmanis bijis redaktors Rāviņa „Pēterburgas Avīzēm“, „Jaunajām Pēterburgas Avīzēm“, „Baltijai“ un pēdējā dzīves posmā „Tieslietu Ministrijas Vēstnesim“ un Gulbja izdevniecības „Latviešu konversācijas vārdnīcai“. Profesora Būmaņa oriģināldarbu birumā izcēlas „Romiešu tiesību chrestomatija“, „Ārlaulības bērna un viņa mātes tiesiskais stāvoklis“, „Civiltiesību terminoloģijas vārdnīca“, bet no nelaiķa tulkojumiem visievērojamākie ir Garliba Merķeļa apsūdzība par vācu muižniecības varmācībām pret apspiestajiem latviešiem „Latvieši“ un tā paša autora „Vanems Imanta“.

(Turpinājums sekos.)

Arv. Sproģis.

bas ticēt. Tak pats savām acīm redzēju, kā tas toreiz notika.

Aru papuvi Rijas kalnā un bija tāds pat jauks rīts, kā tikko pieminētais. Atpūtinādams zirgus, ceļmalā atsēdos un pīpoju. Redzu, no Lopu muižas nāk pa ceļu, kas ved uz Mežmuižu, Rops. Gribēju jau celties un turpināt aršanu, sak', kā tu nu kungam acīs skatīdamies sēdēsi, bet šis met ar roku, lai pagaidu. Es padevu laburītu un šis apjautājās, kā ejot un cik dienās domājot apart. Sak', tāda sakaltusi — zirgiem grūti un arī pašu mētā, kā skangalu. Nu nekas, nekas. Izrunājāties vēl šo un to, tad es turpināju dzīt zirgus apkārt kalnam. Rops vēl palika uz ceļa stāvēt un skatoties man pakal.

(Turpmāk beigas.)

● Roberts Mongomerijs un Rozalinda Resele rada oriģinālu detektīvu pāri jaunajā MGM filmā „Pazudušais rokraksts“.

Starp Dienvidamerikas latviešiem

(Turpinājums no 2. lpp.)

gas pēc dzimtenes tos visus nomāc, laupa pat dzīves prieku. It sevišķi atjaunotās Latvijas laikā visu skati vērsti uz dzimteni.

Lūk, ko raksta Brazīlijas latvietis J. Veiss savā uzsaukumā Dienvidamerikas latviešiem:

15. maijs ir ceļš uz dzimteni. 1934. gada 15. maijā mūsu tēvijs Latvija ieguva Vadoni un latviešu tauta kopējo darba izjūtu un atbildības apziņu. 15. maijs arvien atgādina, ka darbu veikšanai ir nepieciešama vienprātība un uzticība. Latvija ir kļuvusi radītāja valsts, un te meklējama Piecpadsmitā maija lielā nozīme.

Neaizmirstamā dzimtene mūs visus aicina atgriezties, lai mēs, tālās zemēs aizklīdušie, nenogrīmtu svešu tautu viņšos.

Latvijai tuvākā kaimiņu valsts Igaunija, saprazdama, ka vienībā ir spēks, sniegusi palīdzīgu roku saviem svešumā aizklīdušiem dēliem un meitām, — atgriezties dzimtenē. Pagājušā gadā Akselis Paju, Igaunijas valsts lietvedis Brazīlijā, noorganizēja uz valsts rēķina atpakaļceļošanu, un daudzi šķērsoja plašos ūdeņus uz dzimteni.

Arī šī gada maijā ap 300 personas atstāja

● Latvijas brīvību cīņu dalībnieks Brazīlijā. Šis jauneklis karavīra tērpā ir Jānis Veiss, kāds viņš izskatījās Bermonta cīņu laikā, tikko no skolas sola nācis. Tagad viņš kopā ar citiem enerģiski strādā pie tautiešu pulcēšanas. Brazīlijā iebraucis 1926. gadā, lai apmeklētu savus vecākus un iepazītos ar džungļu dzīvi. Bijis žurn. „Laiks“ vadītājs Latvijā.

● Brazīlijas latviešu ģimene svētdienas izbraukumā Santosas jūrmalā, netālu no Sao Paulas, Ozoliņi stāsta saviem dēliem par zemi tālu aiz okeana, kur Daugava plūst starp viņņojošām druvām un šalcošiem mežiem...

● Latvju mākslinieki Argentīnā. Savā Dienvidamerikas ceļojumā Priednieks-Kavara un red. J. Kārklīņš apciemoja arī latvju koloniju Buenos Airesā. Diemžēl, laiks neatļāva izziņot plašāku sanākumi, bet nedaudzo tautiešu vidū Latvijas viesi pavadīja patīkamus brīžus.

Brazīlijas krastus, svešas zemes priekus un bēdas nogremdējot aizmirstības jūrā.

Mēs, latvieši, redzot aizceļotāju priedīgās seas, arī ceram, ka mums sniegs palīdzīgu roku atgriezties dzimtenē.

Mēs šeit daudzi ar ilgošanos gaidām izdevību atgriezties uz zemi, kas kļuvusi tik mīļa pēc 15. maija. Kas zina, ja nebūtu šis vienotājs maijs, vai mēs tā ilgotos un domātu par atpakaļceļošanu? Mēs latvieši, kas vēl mīlam savu tautu un neesam aizmirsuši viņas valodu, kā arī dzimte-

nes laukus, mežus un birstalas, — savās sirdīs ilgojamies vēl reiz redzēt pazīstamās tekas un ticam, ka šīs ilgas reiz piepildīsies.

Ka interese un tieksšanās uz Latviju ir liela, to pierāda apstākļi, ka vairākas ģimenes jau pašas ar saviem līdzekļiem šovasar devušās atpakaļ uz dzimteni: G. un H. Sproģu ģimenes, A. Balķens u. c.

Mēs esam arī aizmirsuši, ka zināmu robu darba roku iztrūkumā varētu aizpildīt no svešuma atgriezušies tautieši.

SLUDINĀJUMI

Katram sludinājumam jāpievieno
Ls 1,— sikākās pastmarkās.

Pieņem tikai NOPIETNI DOMĀTUS precību sludinājumus. Ja vēlaties atbildēt slud. autoram, tad ieliekat savu slēgto, apmarkoto vēstuli un slud. pseidonima atzīmi otrā aploksnē un iesūtiet kantorim, Merķeļa ielā Nr. 12. Iekšējo vēstuli nosūtīs pēc piederības. Katrai pārsūt. vēstulei jāpievieno 10 sant. pastmarka, techn. izdev. Red. paturtiesības slud. tekstu grozīt, vai pavisam neievietot.

Ja esi izjutis vientulības baigo skaistumu un spēji ikdienai pārlidot, — atraksti man nopietnā precības nolūkā! Mīlu sauli, muziku un jūru. Nāc, būšu tev patiesš dzīves biedrs. Tevi vēlos garīgi vērtīgu, 28—34 g. vecu.

Lauma 14525 — Jūrmalā.

Nāc, sapņosim sapni visskaistāko! Tautieti, ja neprasi mantu vai izcilu stāvokli, bet gan patiesi mīlošu sirdi, — raksti nopietnā precības nolūkā! Esmu 21 g. v., 170 cm, tumši blonda. Mīlu dabu, muziku un visu patieso. Tev jābūt slaidam, dzīvespriedīgam, 24—29 g. v., nodrošinātu stāvokli. Mērķis — laulība.

Ilgas 14532 — Rīgā.

Laime mīt tikai tur, kur sirdī mājō mīla... Ja tev nav dzīvē galvenais manta, bet savu sirdi vēlies uzticēt klusas dabas zeltenei, kas mīl klusu ģimenes dzīvi, — raksti nopietnā precības nolūkā! Esmu tumšmate, 20 g. veca. Tevi vēlos līdz 35 g. v., maigas, patiesas dabas, mater. nodrošinātu stāvokli. Vēlama īsa biogr. un ģimetne.

R. 14533 — Rīgā.

Kur esi, īstais? Nemirdz spoži man zvaigzne, bet gan skūmjās sirdi māc... Tevi vēlos gara auguma, brunetu, 28—38 g. vecu. Ja esi dzīvē maldījies un cietis, tad raksti nopietnā precības nolūkā, — centīšos Tevi saprast.

Likteņa pabērns 14534 — Rīgā.

Ja nebīsties dzīves īstenības un vētras, — sniedz roku, lai kopīgiem spēkiem varētu lauzt nākotnes ceļu! Meklējam dzīves draugu, jūtu cilvēku, slaida auguma, 35—45 g. v. Ja esi tāds — atsaucies! Šatene — 32 g. v., 165 cm; tumšmate — 40 g. v., 157 cm. Rakstiet nop. domājošie! Mērķis — laulība.

Jaunākā, Vecākā 14535 — Rīgā.

Vai būtu kāds starp tautiešiem, kas interesētos par divām vecmeitām? Vecākā — 40 g. v., vid. auguma; jaunākā — 32 g. v., slaida auguma. Mūsu sapņi — klusa ģimenes dzīve. Saprāšanās gadījumā — laulība.

Vecākā, Jaunākā 14536 — Rīgā.

Mīla ir sapnis burvīgs... Divas jaunavas, 19 un 20 g. vecas, ar vidusskolas izglītību, nopietnā precību nolūkā vēlas iepazīties ar tautiešiem. Esam bagātu vecāku vienīgās meitas ar nekust. īpašumu pūrā.

Feja, Nāra 14537 — Zemgalē.

Vientuļa, dzīvē vīlusies 36 g. v. kundze, lielāku lauku māju līdzmantīniece, vēlas nop. pr. nol. rast patiesu dzīves draugu, materiāli nodrošinātu, vai ar noteiktu nodarbošanos, 36—45 g. v. Aicinājums nopietns. Vēlama īsa biogr. un ģimetne, kuru uz vēlēšanos sūtišu atpakaļ.

Vientulā 14538 — Vidzemē.

Vēl ticība kvēlo manī un tādēļ aicinu Tevi nopietnā precības nolūkā. Būšu Tava līgaviņa, ja nemeklē mantu un sievieti ar strauju dabu. Tevi vēlos atturībnieku, noteikta rakstura, 28—34 g. v. Esmu 28 g. v., patiesa un sirsnīga. Mērķis — laulība. Lilita 14539 — provincē.

Es nemeklēju neko citu, kā patiesi mīlošu sirdi, — zeltēni, kas nebīstas lauku klusuma un darba rūpes. Tev jābūt klusas, satīcīgas dabas, slaidai, ne vecākai par 25 g., līdz 175 cm, ar īpašumu vai mantojumu laukos. Esmu tumšmatis, 176 cm, 25 g. v., klusas dabas, lauksaimniecības izglītību. Atbilde tikai lauku zeltēnēm. Mērķis — laulība.

Instruktors 14540 — Rīgā.

Vēlos iepazīties nopietnā precības nolūkā ar inteligentām tautu meitām, ģimnazijas izglītību, ne jaunākām par 20 gadiem, puslīdz nodrošinātu stāvokli. Vēlama biogr. un ģimetne.

Tautas dēls 14541 — Rīgā.

Vai ir kāda starp zeltēnēm, kas nop. prec. nol. sniegtu roku sirdi pilnīgi vientuļam amatniekam? Esmu 36 g. v., patiesu sirdi, tumšmatis, latvietis. Tevi vēlos līdz 30 g. v. Ja sapratīsimies — apprecēsimies.

Amatnieks 14542 — Rīgā.

Vēlos atrast sev piemērotu, patstāvīgu, nopietnu sievieti, nopietnā precības nolūkā. Esmu nodrošinātu stāvokli, latvietis, 32 g. v., 177 cm, slaidš, patīkams, atturībnieks, nopietniem dzīves uzskatiem. Mērķis — laulība.

Laimes ceļš 14543 — Rīgā.

Esmu amatnieks, 31 g. vecs, vidēja auguma, tumši blonds, nopietniem dzīves uzskatiem, pilnētas darbinieks ar pastāvīgu vietu. Vēlos nopietnā precības nolūkā iepazīties ar satīcīgu, maigas dabas zeltēni. Mantas stāvoklis nav svarīgs. Vēlama biogr. un ģimetne.

Amatnieks 14544 — Rīgā.

Dzīve ir jauka, ja mērķis cēls... Esmu 22 g. v., vidēja auguma, apmierinoša izskata, skaidru sirdi, atturībnieks. Vēlos Tevi līdz 22 g. v., līdz 167 cm, laba rakstura, glīta izskata. Vēlama biogr. un ģimētnie. Mērķis — laulība.

A. P. — 14545 — Rīgā.

Kungs, vidēja auguma, 33 g. v., vēlas iepazīties nopietnā precības nolūkā ar dāmu līdz 31 g. v. Materialais stāvoklis nav svarīgs. Vēlama ģimētnie.

L. K. 14546 — Rīgā.

Zeltenes! Ja jums sirds ir pilna skaistu sapņu un ja esat vientuļas, tad rakstiet nopietnā precību nolūkā! Esam divi dzīvespriecīgi tautieši, skaidrām sirdīm, patiesām jūtām, slaida auguma. Jaunākais — 23 g. vecs; vecākais — 27 g. vecs. Jūs vēlamies ne vecākas par sevi. Vēlama ģimētnie.

Jaunākais, Vecākais 14547 — Zemgales pilsētā.

Lauksaimnieks, 27 g. vecs, glīta izskata, vēlas nopietnā precības nolūkā iepazīties ar zeltēni, čaklu mājas kopējiņu, kurai būtu labs tikums, mīļa sirds un darba prieks. Materialais stāvoklis nav svarīgs.

Lauksaimnieks 14548 — provincē.

Tautiete, Tevi gaida slaida auguma, sirsnīgas dabas jauneklīs. Tevi vēlos patīkama izskata, sirsnīgas dabas, līdz 25 g. vecu. Mantas stāvoklis nav svarīgs. Vēlama īsa biogrāfija. Mērķis — laulība.

Kārlēns 14549 — Vidzemē.

Kur esi Tu, mana sapņu zeltēnīt? Nāc, Tevi gaida sirsnīgas dabas jauneklīs, krievu tautības. Esmu 21 g. vecs, vidēja auguma. Tevi vēlos līdz 24 g. v., vēlam krievu valodas pratēju. Centīšos atbildēt katrai nopietnai vēstulei. Mērķis — laulība.

Jānis 14550 — Vidzemē.

Daiļā zeltene, atraksti man nopietnā precības nolūkā, ja vari saprast mani, kāds esmu. Esmu 26 g. vecs, vidēja auguma, amatnieks, bez mantas, naudas un lielas izglītības. Domāju nopietni. Mērķis — laulība.

X. 14551 — Lielvārdē.

Divi jaunekļi: Laimonis — 32 g. vecs, slaida auguma, brunets; Ziedonis — 23 g. vecs, vidēja auguma, brunets. Vēlamies iepazīties nopietnā precības nolūkā ar solidām, sev piemērotām zeltēnēm. Lūdzam īsu biogrāfiju. Mērķis — laulība.

Laimonis, Ziedonis 14552 — Vidzemē.

Vēlamies iepazīties nopietnā precības nolūkā ar inteligentiem, patīkama izskata kungiem ar noteiktu nodarbošanos. Esam divas maigas jaunavas ar komercskolas izglītību. Vecākā — 24 g. v., vidēja auguma, priecīgas dabas, bet nopietniem dzīves uzskatiem; jaunākā — 22 g. v., liela, slaida auguma, klusas, sirsnīgas dabas. Pūrā mums tikai čaklas rokas un dzīves enerģija. Aicinājums nopietns, jo dēkas nevēlamies un tādēļ diskrecija goda lieta.

Vecākā, Jaunākā 14553 — Rīgā.

Klausies, ko stāsta mūsu sirdis... Esam divas draudzenes: vecākā — 42 g. veca, vidēja auguma, veikalnice; jaunākā — 25 g. veca, slaida auguma, bez mantas. Esam patiesas, mīļas dabas. Ja esat sirsnīgas dabas — atsaucaites nopietnā precības nolūkā!

Vecākā, Jaunākā 14554 — Rīgā.

Jauna, glīta izskata, turīga atraitne vēlas nop. prec. nol. rast dzīves biedru starp vecākiem, turīgiem kungiem. Lūzdu biogr. un ģimētni. Mērķis — laulība.

Atraitne 14555 — Rīgā.

Meklēju nop. prec. nol. dzīves biedru visam mūžam. Esmu sirsnīga, jūtu bagāta, patīkama, izglītota. Milu senlatviešu tikumus, krietnumu un visu skaisto dabā un kulturā. Būšu Tavš patiesais dzīves draugs, Tava Solveiga arī grūtākās dzīves dienās, jo protu saprast un piedot. Uzticies šiem vārdiem, svešniek — varbūt mēs atradīsim teku, kas dzīves kalnā ved. Vēlamais vecums no 32—50 g. Mērķis — laulība.

Kaija 14556 — provinces pilsētā.

Esmu kā pelēkā smilga ceļmalā, kurai nav ne spilgtu krāsu, ne burvīga smarša, ar ko saistīt garāmgājēju uzmanību. Rets cilvēks, apskatot to tuvāk, spēj prēcāties par tās savdabīgo skaistumu. Arī man nav ne bagātības, ne acis kritoša ārējā skaistuma, lai atšķirtos no laužu vairuma, — ir tikai sirsnīga, patiesa, mūžam daiļuma alkstoša dvēsele. Ja būtu kāds cilvēks 30—45 g. v., kurš straujajā dzīves skrejā būtu vēl saglabājis labsirdīgo bērna dvēseli, — lūzdu atrakstīt nopietnā precības nolūkā, — varbūt sapratisimies! Mērķis — laulība.

Smilga 14557 — provincē.

Esmu vecmeita, 34 g. v. Meklēju sev dzīves draugu, vēlams, kam būtu savs zemes stūrītis. Esmu čakla mājas kopējiņa, klusas dabas, glītu augumu. Vari būt atraitnis vai šķirtenis līdz 50 g. Rakstiet tikai nopietnā precības nolūkā!

Margrieta 14558 — Zemgalē.

Nesaprot kalni, ko vēlos gūt, nezina lejas, ko sirds man jūt... Nezinamais dzīves draugs, tikai Tu spēsi to saprast... Esmu 26 g. veca, glīta izskata, brunete, slaida auguma. Ja esi sirsnīgas dabas cilvēks, tad atraksti nopietnā precības nolūkā!

Elfrida 14559 — Vidzemē.

Neatrastais svešniek! Mūsu dvēseles dus skaistākie sapņi, bet trūkst viņu piepildītāja, kas spētu mūs saprast un būt drošs atbalsts dzīvē. Esam divas latviešu zeltēnes, kopvecas 43 g. Ja vēlaties kļūt dzīves draugs, rakstiet nopietnā precības nolūkā, 24—33 g. v., ja iespējams, klāt pieliekot ģimētni.

Nopietnā, Straujā 14560 — Vidzemē.

Es būšu laimes vinnests Tev!... Esmu slaida auguma, inteligents, patiesa rakstura, maigās dabas, nedzērājs. Tevi vēlos ne vecāku par 26 g., glīta auguma, glīta izskata, materialī nodrošinātu, patiesu jūtu sievieti, inteligentu. Rakstīt tikai nopietnā precības nolūkā! Vēlama ģimētnie.

Dzejnieks 14561 — Rīgā.

Vienam dzīve ir tukša, beznozīmīga. Nāc, zeltene, staigāsim kopēju dzīves ceļu. Esmu 25 g. vecs, tumšmatis, slaida auguma. Cienu visu patieso un daiļo. Tevi vēlos līdz 22 g. v., slaidu, patīkama izskata, saprotošu. Vēlama ģimētnie.

Mērķis — laulība.

Nopietnais 14562 — Rīgā.

Bez gala milēšu to zeltēni, kura man dāvās savu sirdi un patieso mīļu visam mūžam. Ja nav Tev zemes arājiņš, raksti nopietnā precības nolūkā. Tevi vēlos blondu, līdz 26 g. v. Esmu 26 g. v., 178 cm, tumši blonds. Mērķis — laulība.

Vientulis 14563 — Rīgā.

Sniedz rociņu, tautu meita, būs mana līgaviņa! Tautietes, atsaucieties nopietnā precības nolūkā. Ar jums vēlas iepazīties divi virsdiene-sta instruktori. Vecākais — 26 g. v., 168 cm, tumšmatis; jaunākais — 24 g. v., 162 cm, gaišmatis. Vēlama biogr. un ģimētnē.

Vecākais, Jaunākais 14564 — Liepājā.

Meklēju patiesu un mīļu zelteni, kura cieni ģimenes un pavarda siltumu. Tevi vēlos ne vēcāku par 25 g. Mantas stāvoklis nav svarīgs. Esmu valsts ierēdnis, 24 g. v., slaida auguma. Vēlama biogr. un ģimētnē. Mērķis — laulība.

Tautietis 14566 — provincē.

„DZIMTENES ATSKAŅAS“.

Mums piesūtīts rets ārzemju izdevums latviešu valodā „Dzimtenes Atskaņas“, — gliets, 64 lpp. gada ceturkšņa numurs, ko izdod latvietis P. Mirkšs Tientsinā, Ķīnā.

Saturā: Apsveikums Vadonim, „Tautai atlauzts zars“, Latvijas tapšanas laikmets Ķīnā un daudz citu rakstu ar interesantu saturu, kā arī daudz ilustrācijas uz krīta papīra ar Ķīnas raksturīgiem skatiem.

„D. A.“ ar piesūtīšanu no Ķīnas gadā maksā Ls 8,—, atsev. eks. Ls 2,—.

Skaistums un elegance

Sludinājumi.

KARSTAJĀS DIENĀS,

kad mēs apgērbjam iespējami maz, kad mūsu rokas kailas līdz pleciem, kājas līdz ceļgaliem, nemaz jau nerunājot par peldkostīmu — dāmām jāpiegriež sevišķa vērība visa ķermeņa ādas kopšanai. Daudz jūtīgas ādas top nedaiļas — nokārto un sasprēgā — pēc peldēšanās jūrā. Izcilus uzmanība jāveltī arī kāju un roku stilbiem un it sevišķi kaklam. Tie ne tikai ikdienas jāmazgā ar asu vīkšķi vai sūkli, bet pēc tam jāieziež ar nepārspēto ādas barošanas un kopšanas līdzekli — prov. Tomberga „Zelta Lotosa“ krēmu. Svīstošas kājas un paduses jāmazgā ar Tomberga „Bora-timola“ ziepēm, tāpat arī taukainas sejas.

Pirms peldēšanās visa miesa jāieziež ar „Zelta Lotosa“ krēmu, kas ir arī ideāls līdzeklis visu saules, vēja un ūdens ādas kairinājumu novēršanai un lieliski filtrē saules ultra-violetos starus, kādēļ uzskatams par neatsveramu palīgu bronzas brūnuma iegūšanai, pie tam ne mazākā mērā aizķepējot poras. Maigas un jūtīgas sejas nav ieteicams rītos mazgāt ar ziepēm, pilnīgi pietiek tās notīrīt ar vati, samērcētu vienā no Tomberga losioniem — sejas ūdeņiem — sausai, taukai un normālai ādai, Jāatgādina arī izvēlēties tumšāku, spilgtāku pūderi divos toņos — sejas pamatam gaišāku, vaigu, deniņu un acu izēnošanai tumšāku. Rokas un kakls pūderējami tāpat kā seja, tikai nedrīkst aizmirst pūderi krietni ierīvēt ādā un pēc tam pamatīgi noslaucīt, lai nesmērtos apgērbs. Pēc āpsauļošanās krēma un sviedru paliekas notīrāmas vai nu ar sejas ūdeni, vai taukainām ādām — ar kādu no Tomberga odekoloniem, kas smalki parfimēti ar jebkuru no jūsu iemīļotām smaršām, piemēram — „Six flowers“, „Havajas puķe“, „Julijs nakts“ vai arī klasisko lavandas smaršu Tomberga nepārspēta Ķelnes ūdenī. Sviedru smakas novēršanai neatvietojami palīgi ir Bora-timola ziepes un Bora-timola pūderis. Svīstošas kājas ikvakarus jāmazgā remdenā ūdenī ar Bora-timola ziepēm, no rītiem zeķes jāiekaisa Bora-timola pūderis. Sasvīdušu

miesu lieliski atspirdzinās labs odekolons un viegla iepūderēšana ar Bora-timola pūderi.

VAI JŪS JAU ZINIET,

vai esiet lasījuši rakstīņus, kuros raksturoju jaunus, svarīgus, ar dziļāku nozīmi skaistumkopšanā, P. Putniņa laboratorijas izlaistos „Panacea“ preparātus ar „F“ vitamīnu? Lai man atlauts par to šoreiz tuvāk izteikties. Zinātne nepārstrīdami pierādījusi, ka „F“ vitamīna trūkums organismā rada dažādus traucējumus, kas vispilgtāk saskatāmi ādā. It sevišķi jau jūtīgajā un neaizsargātā sejas ādā. Tā kļūst sausa, traušla, cieta, pelēka, vai arī pārāk — slimīgi — taukaina, pretīga, netīri spīdīga. Poras viegli aizsērē, paplašinas un tā rodas dažādi iekaisumi un izsitumi. Zinātnieki Vakareīropā un Amerikā atraduši panākumu, kā iegūt „F“ vitamīnu ķīmiskā ceļā. Šis vitamīns tad arī jau plaši izmēģināts un ar vislabākiem panākumiem. Kā zināms, āda uzsūc barību. Šo faktu izmantoja ārsti tādos gadījumos, kad slimniekam bija bojāts barības vads. Gan mitrumu, gan taukus organismam pievadīja caur ādu, lai glābtu to no bada nāves. Šī atziņa plaši izmantota arī kosmetikā — ne tikai pašas ādas vajadzībām, tā sakot skaistumam vien, bet arī dziļākā nozīmē, rūpējoties par veselību, — ir sastādīti daudzi krēmi un emulsijas. Dibinoties uz ļoti iemīļoto, radiālo un svētīgo Panacea krēmu, P. Putniņa laboratorija izlaidusi trīs Panacea emulsijas (šķidrums, krējuma un pienveidīgas konsistences) — brūnā, tumšzilā un baltā pudelītē, saistot šais emulsijās „F“ vitamīnu. Ieiežot ādu ar vienu no šīm emulsijām, „F“ vitamīns iedarbojas tieši un ātri. Bez tam āda vēl saņem tirošas, dezinficējošas un mīkstinošas vielas ar emulsijas pārējo sastāvu. „Panacea“ krēms kopā ar „Panacea“ emulsiju dod ļoti labus panākumus ādas veselības un skaistuma iegūšanai un uzturēšanai. Emulsija ar „F“ vitamīnu sausai sejai — zilā, taukainai ar „F“ vitamīnu un kamparu — brūnā, bet saules un sporta emulsija ar „F“ vitamīnu — baltā pudelītē. Pieprasiet visos labākos drogu veikalos un aptiekās, visur, kur jūs līdz šim pirkāt „Panacea“ krēmu.

RUNAS STUNDAS otrd. un ceturtd. no pl. 16—17 NAUDA IESŪTAMA: pasta tek. rēķinā Nr. 11055 Izdevējs: Z. Sulcs. Atbild. redaktors: R. Zariņš. Iesp. A./S. „ROTA“ II spiestuvē, Rīgā, Dzirnāvu 57.

REDAKCIJA (korsp.) Rīgā, Baznīcas ielā 10/12, dz. 10 KANTORIS (sludināj.) Merķeļa ielā 12, „Prese“ ABONĒŠANAS MAKSA ar piesūtīšanu: par 3 mēn. Ls 2.—, par 1/2 gadu Ls 4.— un par 1 gadu Ls 8.—

EZERMALĀ